

Донецька обласна державна адміністрація
Управління культури і туризму
Державний архів Донецької області
Донецька обласна універсальна наукова бібліотека
ім. Н. К. Крупської

*До 75-річчя від часу утворення
Донецької області*

Керманичі Донецького краю

Бібліографічний покажчик

Донецьк 2007

ББК 91.9:63.3 (4УКР-4ДОН)

К 36

Керманичі Донецького краю: Біобібліографічний покажчик до 75-річчя від часу утворення Донецької області / Донец. облдержадмін., Упр. культури і туризму, Держ. архів Донец. обл., Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської; Уклад.: Т. М. Дрьомова, Т. А. Максимчук, Л. П. Шулікіна, О. В. Запорожець. – Донецьк: ВД "Кальміус", 2007. – 144 с.: 65 ілюстр.

ISBN 966-8388-20-8

Біобібліографічний покажчик містить інформацію про керівників Донецької області від часу її утворення і до сьогодні. Матеріали згруповано за персоналіями в хронологічному порядку. Інформація про керівників в покажчику розміщена таким чином: коротка біографічна довідка, фотографія, список архівних документів, публікації особи, література про діяльність в алфавітному порядку.

Всі дати наведені за новим стилем.

Відомості про окремі персоналії не претендують на повноту і точність, бо має місце різночитання фактичних матеріалів у різних документах, архівних і друкованих джерелах.

Дати смерті, повні ініціали окремих осіб, включених до покажчика, не встановлено у зв'язку із відсутністю цієї інформації в архівних, друкованих джерелах.

Покажчик адресовано журналістам, студентам, викладачам, працівникам бібліотечних та інших інформаційних служб, історикам, краєзнавцям, а також усім, хто цікавиться історією Донецького краю.

Зауваження і пропозиції просимо надсилати на адресу: 83055, м. Донецьк, вул. Артема, 84, Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. К. Крупської, відділ краєзнавчої літератури та бібліографії.

Укладачі:

Т. М.

Дрьомова, Т. А. Максимчук,

Л. П. Шулікіна, О. В. Запорожець
Редактор:

О. В.

Рязанцева

Науковий редактор:

О. В. Башун, канд. пед. наук

Відповідальні за випуск:
засл. працівник культури України,

Л. О. Новакова,

Н. Д.

Буценко
Комп'ютерний набір:
Н. В. Ліщинецька

© Донецька ОУНБ
ім. Н. К. Крупської 2007
© Держ. архів Донец. обл., 2007

ВІД УКЛАДАЧІВ

Із проголошенням незалежності України виникає інтерес до історичного минулого як усієї держави, так і окремих її регіонів.

2 липня 2007 року виповнюється 75 років від часу утворення Донецької області.

Як відомо, у ХІХ столітті значна частина території сучасної Донецької області входила до складу Катеринославської губернії, північно-західна частина належала Харківській губернії, а південно-східні землі вважались територією Облaсті Війська Донського. З перших років радянської влади землі сучасної Донецької області почали поступово виокремлюватись у самостійну адміністративно-територіальну одиницю з подальшими змінами.

У 1932 році постановою Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету було утворено нову Донецьку область з центром у місті Артемівськ. 16 липня 1932 року обласним центром стає місто Сталіно. У листопаді 1961 року Сталіно було перейменовано на Донецьк.

Особливий внесок у розвиток Донеччини зробили її керманічі, діяльність яких тісно пов'язана з розвитком політичного та соціально-економічного життя краю.

Біобібліографічний покажчик "Керманічі Донецького краю" – це перша спроба зібрати відомості про постаті державних та політичних діячів Донеччини, які керували краєм з 1932 до 2007 року.

Покажчик підготовлено Донецькою обласною універсальною науковою бібліотекою ім. Н. К. Крупської та Державним архівом Донецької області, що дає можливість ознайомитись не тільки з друкованими джерелами, а й з архівними документами.

До покажчика увійшли імена 38 керманічів.

Матеріали в покажчику подано за хронологією діяльності керівників і розміщено таким чином: коротка біографічна довідка,

фотографія, список архівних документів, публікації особи, література про діяльність в алфавітному порядку.

Матеріали покажчика з більшою повнотою відображають джерела 1970–2007 років. Про окремих діячів друкованих джерел не виявлено, тому інформацію надано тільки з архівних документів. До посібника включено книги та вибірково публікації з журналів і газет.

При підготовці бібліографічного посібника опрацьовано каталоги і фонди Донецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Н. К. Крупської, здійснено перегляд джерел державної реєстрації друку СРСР та України, а також фонди Державного архіву Донецької області.

Бібліографічний опис здійснено відповідно до чинних державних стандартів.

Біобібліографічний покажчик складено станом на березень 2007 року.

Покажчик адресовано журналістам, студентам, викладачам, працівникам бібліотечних та інших інформаційних служб, історикам, краєзнавцям, а також усім, хто цікавиться історією Донецького краю.

75 РОКІВ ВІД ЧАСУ УТВОРЕННЯ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

З метою створення більш сприятливих умов для адміністративного управління в Україні в 1932 році було введено розподіл території за областями. Перші 5 областей – Вінницьку, Дніпропетровську, Київську, Одеську й Харківську – було утворено в лютому, а шосту, Донецьку, – у липні 1932 року.

У постанові Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету від 2 липня 1932 року зазначалось, що область створюється *"...чтобы приблизить и улучшить качество оперативного руководства развитием промышленности и культурно-бытовыми процессами Донбасса, усовершенствовать плановость, обеспечить сельскохозяйственную базу для нужд производства и рабочего снабжения"*.

До складу Донецької області увійшли: *"а) 17 административно-территориальных единиц Донбасса, горсоветов: Артемовского, Ворошиловского, Горловского, Кадиевского, Константиновского, Краматорского, Краснолучского, Луганского, Макеевского, Мариупольского, Рыковского и Сталинского и районов: Гришинского, Лисичанского, Ровеньковского, Сорокинского, Чистяковского. б) 13 районов Харьковской области: Беловодского, Белолуцкого, Верхне-Тепловского, Лиманского, Марковского, Меловского, Ново-Айдарского, Ново-Псковского, Рубежанского, Сватовского, Славянского, Старобельского, Троицкого (Покровского). в) 5 районов Днепропетровской области: Больше-Янисольского, Старо-Каранского, Волновахского, Старо-Керменчикского и Старо-Николаевского (Володарского)"*.

Отже, область утворено з 12 міських й 23 районних рад. Її площа склала більше 52 тис. кв. км, чисельність населення – понад 4 млн осіб.

Постановою ВУЦВК від 2 липня 1932 року адміністративним центром області було визначено місто Артемівськ. А вже 22 липня 1932 року було ухвалено постанову ВУЦВК про призначення адміністративним центром Донецької області міста Сталіно.

Після видання постанови ВУЦВК про утворення області розпочався процес організації обласних органів влади. 14 липня 1932 року Президія ВУЦВК ухвалила постанову про організацію оргкомітету зі створення Донецької області. Очолив оргкомітет М. Н. Налімов, секретар Сталінського міськкому партії. У першу чергу створювалася обласна партійна організація. 20 липня 1932 року в Артемівську у Палаці Рад відкрилася перша обласна партійна конференція. На неї прибули 332 делегати, представники партійних організацій з усіх районів і міст області. Відкрив конференцію М. Є. Чувирін. У вступному слові він сказав:

"Наша конференція відкриває нову сторінку в господарському й політичному житті Донбасу і покладе не тільки початок Донецькій області, а й початок виправленню хиб у роботі нашої вугільної промисловості".

У своїй резолюції партконференція ухвалила рішення про створення Донецької області з єдиним керівним центром. Першим секретарем обласної партійної організації було обрано М. Є. Чувиріна.

Бюро Донецького обкому партії (обране на першій обласній партконференції) 29 липня 1932 року ухвалило рішення *"...о перестройке газеты "Диктатура труда" – органа Сталинского горкома партии в орган обкома КП(б)У, облисполкома, облпрофсовета, Сталинского горкома партии, переименовав ее в газету "Социалистический Донбасс".*

29 липня 1932 року в Літньому міському саду міста Сталіно, відкрився перший з'їзд Рад Донецької області. На з'їзд прибуло 428 делегатів з усієї області. На порядку денному було два питання: чергові завдання сільського господарства області й вибори виконавчого комітету. Питання про сільське господарство обговорювалось на з'їзді не випадково. Важливу роль у виконанні завдань промисловості відіграло продовольче постачання. Промисловість Донецької області була представлена

кам'яновугільними й соляними шахтами, рудниками, металургійними заводами у мм. Сталіно, Маріуполь, Макіївка, Костянтинівка, Єнакієве й Кадіївка, машинобудівними заводами у Краматорську й Дружківці, Луганським паровозобудівним заводом. В області працювали 3 великі електростанції: Штерівська, Зуївська, Північно-Донецька та інші, більш дрібні.

Коментуючи доповідь М. Налімова про чергові завдання сільського господарства на з'їзді, українська республіканська газета "Вісті" писала: *"Мы вовсе не должны жить только тем, что нам привезут. Нам нужно создать собственную сельскохозяйственную базу для Донбасса, особенно сейчас, когда к Донецкой области присоединили 8 больших сельскохозяйственных районов; мы обязаны обеспечить шахты, заводы и фабрики сельскохозяйственными продуктами..."*.

З'їзд обрав виконавчий комітет у складі 185 осіб. Пленум облвиконкому, що відбувся цього ж дня, обрав президію в складі 27 осіб. Головою облвиконкому було обрано М. Н. Налімова. Але вже 19 вересня 1932 року постановою бюро обкому КП(б)У М. Є. Чувиріна було звільнено з посади секретаря обкому і рекомендовано на посаду голови облвиконкому. Налімова М. Н. було призначено першим заступником голови облвиконкому.

На першому засіданні облвиконкому, що відбулось 9 серпня 1932 року, розглядалися питання про хід хлібозаготівлі, фінансовий стан, затвердження завідувачів відділів облвиконкому, розміщення обласних організацій тощо.

Донецька область, до складу якої входила територія нинішньої Луганської області, існувала протягом 6 років. 3 червня 1938 року Президія Верховної Ради СРСР затвердила постанову ЦВК УРСР про поділ Донецької області на Сталінську і Ворошиловградську. У складі Сталінської області залишилися 10 міст: Сталіно, Артемівськ, Горлівка, Костянтинівка, Краматорськ, Макіївка, Маріуполь, Орджонікідзе (Єнакієве), Слов'янськ, Чистякове (Торез); 4 селища міського типу і 22 сільські райони. У межах цієї території область існує дотепер.

У 1961 році Сталінську область було перейменовано на Донецьку, а місто Сталіно – на Донецьк.

Сьогодні територія області – 26,5 тис. кв. км, що складає 4,4% від території України. Простягається із заходу на схід на 170 км, а з півночі на південь – на 240 км. Адміністративно-територіальний

поділ області включає 28 міст обласного підпорядкування, 24 міста районного підпорядкування, 21 внутрішньоміський район, 18 сільських районів, 131 селище міського типу, 1121 сільський населений пункт.

Донеччина є найбільшою з областей України за чисельністю населення. Тут мешкає 4580,6 тис. осіб, що складає близько 10% від загальної чисельності населення країни. Це найбільш густонаселений регіон України.

Сьогодні Донецька область є потужним промисловим регіоном. Економічний потенціал краю характеризується наявністю власних паливно-енергетичних та мінерально-сировинних ресурсів, близькістю до залізородних родовищ Криворізького басейну, виходом до моря. Це обумовило формування потужного промислового комплексу з високою концентрацією галузей важкої промисловості, створення достатньо розвиненої виробничої, наукової та соціальної інфраструктури, високий ступінь урбанізації.

На території краю зосереджено п'яту частину господарського комплексу України. Це, в першу чергу, вуглевидобувна, металургійна, коксохімічна, машинобудівна, харчова, легка промисловість і т. д.

Частка Донецької області у виробництві України складає: електроенергія – 12,0%, цемент – 14,6%, металеві труби – 27,2%, готовий прокат – 43,0%, чавун – 44,7%, сталь – 46,1%, готове вугілля – 46,8%, кокс – 50,0%, сіль – 67,7%, побутові холодильники – 99,7%. Донецька область експортує 24,0%, імпортує 7,2% товарів українського виробництва.

В області діють 789 промислових підприємств, 539 будівельних організацій, 2249 сільськогосподарських підприємств, у тому числі 2243 недержавні підприємства, з них 1759 фермерських господарств, 43 біржі. Економіку області обслуговують 137 банків і банківських установ, 17 страхових компаній і 24 біржі.

Донецька область має одну з найпотужніших в Україні науково-технічну базу. Мережа наукових закладів включає 7 інститутів НАН України, 31 вищий навчальний заклад, галузеві науково-дослідні, проектно-конструкторські та технологічні інститути.

Освітня галузь Донецької області представлена вищими навчальними закладами, загальноосвітніми школами різних типів, професійно-технічними училищами. Так, загальну середню освіту

можна отримати у 1235 навчальних закладах, вищу – у 63 закладах I-II рівнів акредитації та 27 закладах III-IV рівнів акредитації. У вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації навчаються 1,5 тис. студентів – іноземних громадян.

Медичну допомогу населенню надають 668 амбулаторно-поліклінічних закладів. В області функціонує інститут невідкладної та відновлювальної хірургії України, 25 лікувальних закладів обласного підпорядкування, у тому числі такі спеціалізовані центри, як обласна клінічна лікарня ім. Калініна, дитяче клінічне об'єднання, клінічна травматологічна лікарня, центр профпатології і радіаційної медицини, протипухлинний центр, центр з профілактики і боротьби зі СНІДом, центр реабілітації тощо.

Значна увага приділяється розвитку спеціалізованих видів медичної допомоги, для чого в міських лікарнях організовані і функціонують 12 спеціалізованих центрів, у тому числі алергологічний центр, центр з лікування шлункових кровотеч, центр з лікування панкреатиту, наркологічний центр тощо.

Донецька область є одним із провідних спортивних регіонів України. На сьогодні всіма видами спорту займаються 210503 особи, всіма видами фізкультурно-оздоровчої роботи – 497600 осіб. В області функціонують 90 стадіонів, 2693 спортивні майданчики, 109 тенісних кортів. Донецький край прославили такі відомі спортсмени, як П. Астахова, С. Бубка, Л. Подкопаєва, О. Чебоненко, І. Мате, Н. Зюськова, В. Підлужний та футбольна команда "Шахтар".

Донеччина живе активним культурним життям. Тут діють 530 клубів і будинків культури, 709 бібліотек, 23 музеї, 5 театрів, 16 парків культури і відпочинку, 100 шкіл естетичного виховання дітей. Справжніми центрами культури є театри, серед яких відомий в Україні та за її межами Донецький державний академічний театр опери та балету ім. А. Солов'яненка, Донецький обласний академічний український музично-драматичний театр, Донецький обласний російський драматичний театр (м. Маріуполь) та ін.

У закладах культури постійно діють 4,7 тис. клубних формувань, колективів народної творчості із загальним охопленням більше 75 тис. учасників.

В області активно підтримується фестивальний рух, засновано низку конкурсів, інших культурно-мистецьких акцій, унікальних у своєму роді і віднесених до переліку всеукраїнських та міжнародних культурологічних проектів. Широкої популярності набули мистецькі

фестивалі "Зірки світового балету", "Театральний Донбас", "Прокоф'євська весна", "Золотий ключик", "Молоді музиканти на батьківщині С. Прокоф'єва", "Кришталеві струни", "Квітневий благовіст", "Козацькому роду нема переводу", "Отчий дім". Кращі професійні колективи області гастролюють по багатьох країнах, несучи світові частинки добра й любові з України.

У Донецькій області налічується 4253 нерухомі пам'ятки історії та культури, з них 1956 – археології, 2114 – історії, 35 – монументального мистецтва та 148 – містобудування і архітектури.

Особливий внесок у розвиток Донеччини зробили її керманічі: Налімов М. Н., Чувирін М. Є., Іванов М. Г., Всеволозький В. В., Шпілевий П. І., Гаєвой А. І., Решетняк П. Н., Струєв О. І., Малишев М. Ф., Співак М. С., Кременицький В. О., Адамець Д. І., Благун М. Г., Гридасов Д. М., Миронов В. П., Статінов А. С., Кучеренко В. Г., Смирнов Ю. К., Шелудченко В. І., Щербань В. П., Поляков С. В., Янукович В. Ф., Близнюк А. М., Чупрун В. П., Логвиненко В. І., Акулов І. О., Саркісов (Даніелян) С. А., Прамнек (Прамнієкс) Е. К., Щербаков О. С., Любавін П. М., Дрожжин М. І., Мельников Л. Г., Казанець І. П., Ляшко О. П., Дегтярьов В. І., Качура Б. В., Вінник А. Я., Миронов Є. В. – діяльність яких була міцно пов'язана з розвитком політичного та соціально-економічного життя краю.

*Л. П. Шулікіна,
головний фахівець
Державного архіву Донецької області*

*Т. М. Дрьомова,
завідувачка відділу краєзнавства
Донецької обласної універсальної
наукової бібліотеки ім. Н. К. Крупської*

ГОЛОВИ ДОНЕЦЬКОГО ОБЛВИКОНКОМУ

НАЛІМОВ М. Н.
(1894–?)

голова Донецького облвиконкому
(29 липня–19 вересня 1932)

Налімов М. Н. (1894–?) з 29 липня до 19 вересня 1932 року був головою виконкому Донецької обласної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів.

14 липня 1932 року Президія ВУЦВК ухвалила постанову про організацію оргкомітету зі створення Донецької області. Очолив оргкомітет М. Н. Налімов, секретар Сталінського міськкому партії. 20 липня 1932 року в Артемівському Палаці Рад відкрилася перша обласна партійна конференція. На неї прибули 332 делегати, представники партійних організацій з усіх районів і міст області. Конференцію відкрив М. Є. Чувирін. Тут йшлося про завдання щодо розвитку промисловості, сільського господарства, житлового і комунального будівництва. Велика увага приділялась будівництву заводів "Азовсталь" і Краматорського машинобудівного, нових шахт, благоустрою міст і робочих селищ. 29 липня в Сталіно відкрився перший з'їзд Рад Донецької області. Він відбувався в Літньому міському саду. На з'їзд приїхало 428 делегатів. Розглядалося два питання: вибори Донецького облвиконкому й чергові завдання сільського господарства – хлібозаготівлі. Було поставлене завдання – створити власну продовольчу базу для Донбасу з метою забезпечення шахт, заводів і фабрик продуктами. З'їзд обрав виконком у складі 185 осіб та президію в складі 27 чоловік. Головою було обрано Налімова, але вже 19 вересня на цю посаду призначено Чувиріна.

Народився 1894 року. До 13 років жив з батьком. З 13-річного віку, до призову в стару армію, працював малярем у Ленінграді. Член партії з 1918 року.

З 1916 до січня 1918 року служив у армії молодшим унтер-офіцером. У серпні 1918–травні 1921 року служив у Червоній Армії

(завідувач політичної просвіти, повітовий військком, начальник полку повіту).

У 1921–1922 роках працював в управлінні повітового виконкому. 1922–1925 роки – обраний головою повітового виконкому, головою окружного виконкому. У 1926 році був обраний членом ЦК КП(б)У.

Протягом 1927–1931 років працював у апараті ЦК секретарем окружного партійного комітету. У період з 1931 року до липня 1932 року був секретарем Сталінського міського партійного комітету.

З 29 липня до 19 вересня 1932 року був головою виконкому Донецької обласної ради.

19 вересня 1932 року Налімова призначено першим заступником нового голови облвиконкому Чувиріна М. Є.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 1, спр. 1, арк. 82–83.

Завдання Рад Донбасу: з доповіді голови Донецького облвиконкому т. Налімова // Вісті ВУЦВК. – 1932. – 3 серп. (№ 175). – С. 2.

Перша Вседонецька партійна конференція. Доповідь Налімова // Диктатура труда. – 1932. – № 163 (24–27 лип.).

Перший з'їзд Рад Донецької області // Вісті ВУЦВК. – 1932. – 1 серп (№ 173). – С. 4.

**ЧУВИРІН
МИХАЙЛО
ЄВДОКИМОВИЧ
(1883–1947)**

***голова Донецького облвиконкому
(19 вересня 1932–березень 1933)***

Чувирін Михайло Євдокимович (1883–1947) з 19 вересня 1932 до березня 1933 року був головою виконкому Донецької обласної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів.

Народився в сім'ї селянина поблизу ст. Мохові Гори Нижегородської губернії (Горьківська область). З дитячих років почав трудове життя. У 1902 році працював на Сормівському заводі, де брав активну участь у роботі марксистських гуртків.

1903 року стає членом РСДРП і відразу примкнув до більшовиків. А вже 1904 року його заарештовано і вислано в Уссурійський край.

З 1909 до 1917 року провадив партійну роботу в Нижньому Новгороді, Петрограді, Києві, Пскові та інших містах.

У 1918–1921 роках – на партійній і військовій роботі в Арзамасі, Симбірську й інших містах. З 1922 року – в Україні. Був обраний секретарем Кобеляцького, Красноградського окружних комітетів партії.

1924 року М. Є. Чувиріна обрано секретарем Криворізького окружного комітету КП(б)У. 1926 року – секретарем Луганського окружного комітету КП(б)У.

У 1929 році був головою Всеукраїнської Ради профспілок.

1929–1937 роки обрано членом Політбюро ЦК КП(б)У.

З липня до вересня 1932 року – секретар Донецького обкому партії.

19 вересня 1932 року – обрано головою виконкому Донецької облради.

Делегат XIII з'їзду РКП(б), XIV–XVII з'їздів ВКП(б). На XV з'їзді його обирали кандидатом у члени ЦК, а на XVI й XVII з'їздах – членом ЦК. Делегат VIII конференції, IX–XII з'їздів КП(б)У. На IX–XII з'їздах був обраний членом ЦК КП(б)У.

У період його роботи велося масштабне промислове будівництво. Будувалися Новокраматорський машинобудівний завод, Маріупольський металургійний завод "Азовсталь", коксохімічні заводи в Сталіно, Горлівці, Макіївці. Багато уваги приділялося питанням соціально-культурного будівництва. У квітні 1933 року ухвалено рішення про будівництво в м. Сталіно театру, готелю, обласної бібліотеки, кінотеатру.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 1, спр. 5, арк. 58.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 3, арк. 1.

Там само, ф. Р-279, оп. 1, спр. 1005, арк. 154, 175.

Чувирін М. До першої Донецької обласної партійної конференції // Прапор Ударника. – 1932. – 22 лип. (№ 165). – С. 1.

***

Парсенюк Б. Червоні губернатори / Б. Парсенюк // Схід. часопис. – 1995. – 5–11 серп. – С. 3; 12–13 серп. – С. 3.

Чувирін Михайло Євдокимович // УРЕ – К., 1964. – Т. 16. – С. 229–230.

[Чувирін Михайл Евдокимович] // Акцент. – 1995. – 15 авг.

Чувирін Михайл Евдокимович // Известия ЦК КПСС. – 1989. – № 12. – С. 98.

Ясенов Е. Наша область начиналась на бумаге / Е. Ясенов // Золотой Скиф. – 2002. – № 1. – С. 67.

**ІВАНОВ
МИКОЛА
ГЕННАДІЙОВИЧ
(1898–1937)**

*голова Донецького облвиконкому
(березень 1933–липень 1937)*

Іванов Микола Геннадійович (1898–1937) з березня 1933 до липня 1937 року був головою виконкому Донецької обласної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів (з 1936 року – депутатів трудящих).

Народився в м. Ржев Калінінської області в родині службовців. Освіта початкова. Професія й спеціальність – наглядач зв'язку. Член ВКП(б) з 1918 року. Один із творців більшовицької організації в м. Дебальцеве.

У 1919–1920 роках був обраний головою Дебальцівського повітового виконкому.

Протягом 1924–1925 років був заступником голови Донецького губернського виконкому.

До обрання на посаду голови облвиконкому працював заступником голови Азово-Чорноморського крайового виконкому (м. Ростов-на-Дону).

З березня 1933 до липня 1937 року був обраний головою виконкому Донецької облради.

1937 року – репресовано. 1956 року – реабілітовано.

Під час керівництва Іванова М. Г. Донбас став батьківщиною стахановського руху. 1934 року в області розпочато будівництво 17 шкіл-десятиліток. У 1935 році в області діяли 443 амбулаторії, 70 поліклінік, 10 санаторіїв, 15 дитячих поліклінік. 1936 року в Сталіно відбувся перший випуск лікарів у медичному інституті.

***

Держархів Донецької області, ф. Р-279, оп. 1, спр. 1005, арк. 175.
Там само, ф. Р-1925, оп. 1, спр. 2, арк. 474, 491.
Там само, ф. Р-2109, оп. 1, спр. 315, арк. 31–52.
Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 1а, арк. 1–4.
Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 3, арк. 8.

***

Бурносов В. Ф. Некоторые страницы 1937. Как это было: [Докум. судеб. процесса по делу Н. Г. Иванова] / В. Ф. Бурносов // Новые страницы в истории Донбасса. – Донецк, 1992. – Кн. 2. – С. 90–114.

Бут А. Н. "Экономическая контрреволюция" в Украине в 20–30 годы XX века: От новых источников к новому осмыслению / А. Н. Бут, П. В. Добров. – Донецк: КИТИС, 2000. – С. 209, 239.

Бут О. М. "Економічна контрреволюція в Україні" в 20–30 роки ХХ століття: Від нових джерел до нового осмислення / О. М. Бут, П. В. Добров. – 2-ге вид., випр. та допов. – Донецьк: Вид-во "УкрНТЕК", 2002. – С. 199, 227.

Лихолобова З. Г. Вибрані праці / З. Г. Лихолобова. – Донецьк: Юго-Восток, 2003. – С. 351, 375, 377, 379.

Лихолобова З. Г. Сталінський тоталітарний режим та політичні репресії кінця 30-х років в Україні (переважно на матеріалах Донбасу) / З. Г. Лихолобова. – Донецьк: ДонДУ, 1996. – С. 64, 66–69.

Нікольський В. М. Трагічні 1936–1938 роки / В. М. Нікольський // Правда через роки. – Донецьк: Донец. обл. редкол. тому "Реабілітовані історією", 1995. – [Вип. 1]. – С. 30–34.

**ВСЕВОЛОЗЬКИЙ
ВОЛОДИМИР
ВСЕВОЛОДОВИЧ
(1901–1937)**

*голова Донецького облвиконкому
(липень–листопад 1937)*

Всеволозький Володимир Всеволодович (1901–1937) з липня до листопада 1937 року був головою виконкому Донецької обласної ради депутатів трудящих.

Народився в 1901 році у м. В'ятка в родині службовців. Освіта початкова. Член партії з 1919 року.

З 1918 до 1925 року перебував у лавах Червоної Армії.

На партійній роботі був протягом 9 років: працював секретарем рядів райкомів, міськкомів, секретарем Старобельського окружного партійного комітету. На радянській роботі працював 5 років: головою райвиконкому й начальником обласного адміністративно-господарчого відділу.

Член обкому КП(б)У і кандидат у члени ЦК.

1937 року – репресовано. 1957 року – реабілітовано.

***

Держархів Донецької області, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 3, арк. 8.

***

Всеволозький Володимир Всеволодович // Реабілітовані історією. Донецька область. – Донецьк: Вид-во Регіон, 2005. – Кн. 2. – С. 572.

Пленум Донецького облисполкома [освободил от обязанностей и. о. председателя облисполкома тов. Всеволожского] // Соц. Донбасс. – 1937. – 23 сент. – С. 1.

**ШПЛЕВИЙ
ПЕТРО
ІВАНОВИЧ
(1907–1961)**

*голова Донецького облвиконкому
(листопад 1937–червень 1938 – в. о. голови;
червень 1938–травень 1939 – голова)*

Шпілевий Петро Іванович (1907–1961) з червня 1938 до травня 1939 року був головою виконкому Донецької (з 1938 року – Сталінської) обласної ради депутатів трудящих.

Член ВКП(б) з 1925 року.

Народився 1907 року в м. Ворошиловськ (Алчевськ Луганської області) в родині робітника. Батько Шпілевого П. І. працював на Ворошиловському металургійному заводі з 1900 року, спочатку кочегаром, а потім майстром парокотельного цеху.

Почав працювати з 14 років. У 1921–1923 роках – учень слюсаря на Ворошиловському металургійному заводі. З 1923 до 1925 року був учнем і підручним слюсарем на Сталінському металургійному заводі. 1925 року стає завідувачем агітаційного відділу комітету ЛКСМУ на Сталінському металургійному заводі.

1925–1926 роки – агітатор-пропагандист і секретар райкому ЛКСМУ Павловського району Сталінського округу.

Протягом 1926–1927 років був студентом Окружної радянської партійної школи II ступеня. У 1927–1929 роках – інструктор, завідувач економічного відділу і завідувач організаційного відділу окружного комітету ЛКСМУ.

З 1929 до 1930 року був заступником завідувача тарифного економічного відділу окружної Ради професійних союзів (РПС). 1930–1931 роки – завідувач сектору виробництва й зарплати міськради профспілок.

У 1931–1932 роках був керівником промислової групи міської Контрольної Комісії Робітничо-Селянської Інспекції (КК-РСІ), а у

1932–1934 роках – керівником групи важкої промисловості й заступником голови обласної КК-РСІ.

З 1934 до 1936 року керував промисловою групою, був старшим контролером з промисловості Уповноваженого Комісії Радянського контролю (УКРК) в Донецькій області.

Протягом 1936–серпня 1937 року був першим секретарем Кіровського райкому КП(б)У м. Сталіно. А в серпні 1937–листопаді 1937 року обрано другим секретарем Сталінського міськкому КП(б)У.

Був виконувачем обов'язків голови виконкому Донецької облради в листопаді 1937–червні 1938 року. З червня 1938 до травня 1939 року – обраний головою виконкому Сталінської облради.

З червня 1939 року постановою бюро Сталінського обкому КП(б)У (протокол № 74) виключений із членів ВКП(б) як ворог народу, репресований органами НКВС.

7 серпня 1939 року постановою пленуму Сталінського обкому КП(б)У (протокол № 9) затверджене рішення бюро Сталінського обкому КП(б)У від 3 червня 1939 року про виключення Шпілевого П. І. з членів ВКП(б).

Помер П. І. Шпілевий 1961 року.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 1, спр. 956, арк. 53.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 962, арк. 9.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1101, арк. 7.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1356, арк. 2.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1382, арк. 132.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 6, арк. 2; оп.1, спр. 19, арк. 10.

П. І. Шпілевий кандидат в депутати Ради Національностей // Колгоспник Донеччини. – 1937. – 17 листоп. (№ 155). – С. 1.

Вручення посвідчень депутатам Верховної Ради СРСР // Колгоспник Донеччини. – 1937. – 19 груд. (№ 171). – С. 4.

П. І. Шпілевой кандидат в депутаты Совета Национальностей // Соц. Донбасс. – 1937. – 16 листоп. (№ 263). – С. 1.

П. І. Шпілевой кандидат в депутаты Совета Национальностей: беседа о кандидате // Соц. Донбасс. – 1937. – 3 груд. (№ 277). – С. 2.

Донецк: Ист.-краевед. очерк / Рук. авт. коллектива Н. С. Дранко.
– Донецк: Донбасс, 1969. – С. 153.

Донецк: Ист.-краевед. очерк / Рук. авт. коллектива
С. Ф. Поважный. – 2-е изд., испр. и доп. – Донецк: Донбасс, 1981. –
С. 179.

Михайлов А. Пётр Иванович Шпилевой – кандидат в депутаты
Верховного Совета УССР по Волновахскому избирательному округу
/ А. Михайлов // Соц. Донбасс. – 1938. – 22 июня. – С. 2.

Пётр Иванович Шпилевой: [Биогр. Фот.] // Соц. Донбасс. – 1937.
– 27 нояб.; 12 дек.

Пётр Иванович Шпилевой: [Биогр. Фот.] // Соц. Донбасс. – 1938.
– 25 июня. – С. 3.

**ГАЄВОЙ
АНТОН
ІВАНОВИЧ
(1907–1962)**

***голова Сталінського облвиконкому
(червень–липень 1939 – в. о. голови;
серпень 1939–квітень 1941 – голова)***

Гаєвой Антон Іванович (1907–1962) із серпня 1939 до квітня 1941 року був головою виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих.

Народився в м. Держинськ Донецької області. Трудову діяльність розпочав на Горлівському машинобудівному заводі.

Протягом 1918–1919 років працював відгрібальником вугілля на шахті Б. Панасенка м. Горлівка.

У 1919–1936 роках працював на машинобудівному заводі помічником начальника цеху. 1932–1936 роки – голова заводського комітету.

З 1936 до 1937 року був головою міської професійної ради. А 1937 року обрано секретарем Горлівського заводського партійного комітету КП(б)У Горлівського машинобудівного заводу.

У 1937–1938 роках – другий секретар Горлівського міськкому КП(б)У, 1938 року – обраний першим секретарем міськкому КП(б)У.

У період з 1938 до липня 1939 року – третій, а потім – другий секретар Сталінського обкому КП(б)У.

З червня до липня 1939 року – виконувач обов'язків голови виконкому Сталінської облради; а з серпня 1939 до квітня 1941 року – голова виконкому Сталінської облради.

З квітня 1941 року був першим секретарем Ворошиловградського (Луганського) обкому КП(б)У.

У 1941–1945 роках був на фронті.

1952 року обраний першим секретарем Запорізького обкому КПУ, а 1957 року – першим секретарем Дніпропетровського обкому КПУ.

***

Держархів Донецької області, ф. 241, оп. 1, спр. 16, арк. 6.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1109, арк. 93, 94.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1413, арк. 1, 91.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1415, арк. 86.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 21, арк. 2; оп. 1, спр. 59, арк. 103.

***

Емченко Г. Годы суровых испытаний / Г. Емченко. – Луганск: Обл. изд-во, 1961. – С. 61, 63, 154.

История рабочих Донбасса: В 2 т. / Редкол.: А. В. Лихолат (отв. ред. и др.); АН УССР. Ин-т истории. – К.: Наук. думка, 1981. – Т. 2. – С. 45.

Пленум Сталинского облисполкома [избрал исполняющим обязанности председателя облисполкома тов. А. И. Гаевого] // Соц. Донбасс. – 1939. – 2 сент. – С. 1.

Савченко В. Гаевой Антон Иванович / Савченко В. // Наш Дзержинск. – Донецк: ООО "НПП "Промінь": ООО "АЛАН", 2006. – Кн. 2. – С. 78–80.

Хорошайлов Н. Ф. Мужество Донбасса (из истории Донецкого бассейна 1937–1943 гг.) / Н. Ф. Хорошайлов. – Донецк: ДонГУ, 1968. – С. 88.

Хорошайлов Н. Суровые годы войны / Н. Хорошайлов. – К.: Политиздат, 1977. – С. 42.

***

У період правління Іванова, Всеволозького, Шпілевого, Гаєвого відбулися значні успіхи в розвитку економіки. У 1940 році було ліквідовано відставання у вугільній промисловості, чорній металургії. Напередодні війни шахтарі області давали майже 30% загальносоюзного видобутку вугілля, 1/3 чавуну й 1/5 виробництва сталі. Покращилось соціально-побутове й культурне обслуговування трудящих. В області діяв театр опери та балету, 6 драматичних театрів, філармонія, працювала обласна бібліотека.

**РЕШЕТНЯК
ПИЛИП
НЕСТОРОВИЧ
(1902–?)**

*голова Сталінського облвиконкому
(9 квітня 1941–березень 1944)*

Решетняк Пилип Несторович (1902–?) з 9 квітня 1941 до березня 1944 року був головою виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих.

Членом партії був з 1931 року.

Освіту отримав початкову. З 1918 до 1920 року був батраком у власника с. Артемівка Артемівського району. 1920–1923 роки – забійник шахти № 9 Сніжнянського району.

Протягом 1923–1926 років був червоноармійцем 285-го стрілецького полку Червоної Армії.

У 1926–1928 роках був головою кооперації с. Артемівка Амвросіївського району, а з 1928 до 1931 року – головою сільради.

1931–1932 роки – завідувач комунального господарства Амвросіївського райвиконкому. 1932 року став головою Іловайської селищної ради, а з 1933 до 1936 року завідував Макіївською міською радою. 1936 року став заступником голови Макіївської міськради, а вже 1937 року його обрано головою Макіївської міськради.

З 1938 до грудня 1939 року перебував на посаді секретаря Сталінського облвиконкому, а в грудні 1939 року став заступником голови. З 9 квітня 1941 року до березня 1944 року був головою виконкому Сталінської облради депутатів трудящих.

***

Держархів Донец. обл., ф. П-326, оп. 1, спр. 1109, арк. 163.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1110, арк. 32.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1413, арк. 91.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1415, арк. 88.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1823, арк. 51.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1, спр. 59, арк. 103; спр. 114, арк. 70.

**СТРУЄВ
ОЛЕКСАНДР
ІВАНОВИЧ
(1906–?)**

*голова Сталінського облвиконкому
(квітень–травень 1944 – в. о. голови;
червень 1944–липень 1947 – голова)*

Струєв Олександр Іванович (1906–?) із червня 1944 до липня 1947 року був головою виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих.

Народився в сім'ї шахтаря шахти "Жиловка" Алчевського району Луганської області. Трудову діяльність розпочав 11-річним підлітком на шахтах Донбасу, спочатку відбірником породи, а згодом – табельником.

Був членом ВКП(б) з 1927 року. У 1927 році комсомольці Сорокинського рудника (м. Краснодон) обирають його секретарем Сорокинського рудничного комітету комсомолу.

З 1930 року – на керівній радянській роботі. У 1931–1935 роках був членом ВУЦВК. У період з 1936 до 1939 року був головою Харцизького райвиконкому, а з 1939 до 1941 року – головою Сталінського обласного споживчого союзу. У квітні 1941 року обраний заступником голови виконкому Сталінської облради.

Протягом 1941–1943 років перебував на фронті.

У жовтні 1943 року був обраний заступником голови Сталінського облвиконкому, а з червня 1944 до липня 1947 року перебував на посаді голови виконкому Сталінської облради. З 1946 року був депутатом Верховної Ради СРСР. У 1950, 1966, 1967 роках був Міністром торгівлі СРСР. У липні 1947–вересні 1953 року – на посаді першого секретаря Донецького обкому КП(б)У (з 1952–КПУ).

О. І. Струєв провадив велику роботу з мобілізації трудящих на відновлення заводів, шахт, міст, селищ, колгоспів, МТС Сталінської області. На XVI з'їзді Компартії України обраний членом ЦК КП(б)У.

Депутат II–IV скликань Сталінської обласної ради.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора і Вітчизняної війни I ступеня, медалями "Партизанові Вітчизняної війни I ступеня", "За оборону Кавказу", "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.", "За відбудову вугільних шахт Донбасу".

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 4, спр. 645, арк. 2.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 28, арк. 5.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 6а, арк. 5.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57а, арк. 88.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57б, арк. 18.

***

Струєв А. И. Торговля и спрос / А. И. Струєв. – М.: Знание, 1965. – 32 с.

***

Мартынов А. Белый парус: Раздумья дончанина о наших лидерах / А. Мартынов // Жизнь. – 2000. – 5 июля.

Омельяненко И. Я. Коммунисты Донбасса в Великой Отечественной войне / И. Я. Омельяненко. – Сталино: Обл. кн. изд-во, 1959. – С. 64.

Струєв Александр Иванович // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1976. – Т. 24, кн. 1. – С. 597–598.

Струєв Александр Иванович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 98–100.

Струєв Александр Иванович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – 2-е изд., доп. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2004. – С. 91.

[Струев Александр Иванович] // Акцент. – 1995. – 15 авг. – С. 6.
Хорошайлов Н. Ф. Возрождение Всесоюзной кочегарки: Из истории восстановления Донбасса в 1946–1950 гг. / Н. Ф. Хорошайлов. – Донецк: Донбасс, 1974. – С. 74.

***

Період 1943–1950 років був дуже складним для Сталінської області. З 1341 підприємства, що діяли в області у довоєнний період, залишилось 61. Вони давали 0,6% довоєнної продукції. Гостро відчувався недолік кваліфікованої робітничої сили. 26 жовтня 1943 року Державний комітет оборони ухвалив постанову "Про першочергові заходи з відновлення вугільної промисловості Донецького басейну". Вся країна допомагала відновлювати зруйнований Донбас. Протягом 2 років в умовах війни було відновлено 69 основних і понад 350 дрібних шахт. У 1949 році вугільна промисловість Донбасу досягла довоєнного рівня видобутку палива. У січні 1944 року почала діяти відновлена Зуївська ДРЕС. Тривало відновлення металургійних заводів: Макіївського, Сталінського, Краматорського, Костянтинівського.

**АЛИШЕВ
МИКОЛА
ФЕДОРОВИЧ
(1901–1952)**

*голова Сталінського облвиконкому
(липень 1947–червень 1949)*

Алишев Микола Федорович (1901–1952) з липня 1947 до червня 1949 року був головою виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих.

Народився в 1901 році в м. Горький (Нижній Новгород). З 1920 року перебував у рядах ВКП(б).

З 1919 до 1921 року – в лавах Червоної Армії як боєць, комісар батальйону. 1920 року закінчив політкурси військ відомчої охорони.

Протягом 1921–1924 років був завідувачем відділу Башкирського губернського комітету комсомолу, секретарем Башкирського обласного комітету комсомолу.

У 1924–1933 роках займався політроботою в Червоній Армії. З 1933 до 1941 року перебував на керівній роботі в МТС і радгоспах Сталінської області. Працював начальником політвідділу Оленівської МТС, пізніше – директором цієї ж МТС. Протягом 2-х років був начальником обласного земельного відділу і 2 роки – директором радгоспу № 4 "Металург" Великоновосілківського району.

1941–1942 роки – перебував у лавах Радянської Армії на посадах комісара стрілецького полку, комісара курсів молодших лейтенантів кавалерії на Південному фронті. Звільнився із Червоної Армії за станом здоров'я.

У 1942–1943 роках завідував підсобним господарством спеціальної торгівлі м. Баку. 1943 року повертається в Сталінську область, де керує радгоспом № 4, а згодом – трестом свинарських радгоспів.

З травня 1944 року – заступник голови виконкому Сталінської облради, а з липня 1947 до червня 1949 року – голова виконкому Сталінської облради.

У період з березня 1949 до грудня 1952 року на посаді уповноваженого Міністерства заготівель по Сталінській області.

Депутат II, III скликань Сталінської облради.

Алишев М. Ф. мав великий досвід керівної роботи в сільському господарстві, у тому числі щодо сільськогосподарських заготівель. Виявив себе як дисциплінований і талановитий організатор.

Був нагороджений орденом Леніна, орденами Червоного Прапора і Трудового Червоного Прапора Узбецької РСР, орденом Червоної Зірки.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 85, спр. 19, арк. 1–28.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 28, арк. 10.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57а, арк. 182.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57б, арк. 4.

**СПІВАК
МАРКО
СИДОРОВИЧ
(1902–?)**

***голова Сталінського облвиконкому
(червень 1949–серпень 1950)***

Співак Марко Сидорович (1902–?) з червня 1949 до серпня 1950 року був головою виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих.

Народився 24 грудня 1902 року в с. Кустово Кобеляцького повіту Полтавської губернії (Ново-Сенжарівський район Полтавської області). Отримав вищу освіту. Член ВКП(б) з 1940 року.

З 1920 до 1924 року працював у господарстві свого батька в Полтавській області.

У 1926 році закінчив Андріївську сільськогосподарську профшколу в Полтавській області, а 1930 року – Харківський зоотехнічний інститут за фахом зоотехнік-організатор.

Протягом вересня 1930–жовтня 1934 року був старшим зоотехніком, потім – заступником директора Ровеньківського радгоспу Ворошиловградської (Луганської) області.

У 1934–1941 роках перебував на посадах директора навчального радгоспу, завідувача навчальної частини, викладача соціально-економічних дисциплін у зоотехнічному технікумі Мар'їнського району. З 1941 року – завідувач Мар'їнського районного земельного відділу, заступник завідувача сільськогосподарського відділу Сталінського обкому КП(б)У.

1943–1944 роки – заступник завідувача сільськогосподарського відділу Сталінського обкому партії, а з 1944 до 1947 року – завідувач сільськогосподарського відділу Сталінського обкому КП(б)У.

У грудні 1947 року був обраний депутатом II скликання Сталінської облради.

Протягом червня 1949–серпня 1950 року – голова виконкому Сталінської облради.

У червні 1950 року переведений в іншу область.

Співак М. С. провадив велику роботу з мобілізації колгоспників, робітників радгоспів і МТС на відновлення й розвиток сільського господарства області. До 1950 року майже повністю завершилося відновлення житлового фонду в Сталіно, Макіївці, Краматорську та інших містах. У 1950 році в області діяли 7 вузів, 43 технікуми, 1715 шкіл, 305 лікарень, палаци культури, бібліотеки.

***

Держархів Донецької області, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 28, арк. 10.
Там само, ф. П-326, оп. 85, спр. 762.

***

Емченко Г. Годы суровых испытаний / Г. Емченко. – Луганск: Обл. изд-во, 1961. – С. 59.

**КРЕМЕНИЦЬКИЙ
ВІКТОР
ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(1916–?)**

*голова Сталінського облвиконкому
(серпень 1950–березень 1954)*

Кременицький Віктор Олександрович (1916–?) із серпня 1950 до березня 1954 року був головою виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих.

Народився 1916 року в с. Шукліно Фатезького району Курської області в селянській родині.

У 1936–1937 роках працював учителем у с. Ільїнка Хабаровського краю. Протягом 1937–1939 років був завідувачем навчальної частини середньої школи в м. Волхов Ленінградської області.

1937 року вступив у ряди Ленінського комсомолу, а 1940 року – в ряди ВКП(б).

З 1939 до 1944 року перебував у лавах Радянської Армії. Учасник війни з білофінами.

Протягом 1940–1941 років був відповідальним секретарем бюро ВЛКСМ 15-го стрілецького полку 49-ї стрілецької дивізії Ленінградського військового округу.

У 1941 році обіймає посаду заступника начальника політпропаганди 49-ї Червоного Прапора стрілецької дивізії Західного особливого округу. З 1941 до 1942 року – комісар партизанського загону Мокроусова, райони діяльності – Брест, Гомель, Могильов.

З 1942 року був старшиною 2-ї стрілецької роти партизанського загону ім. Сталіна, з'єднання партизанських загонів Олексія Федоровича Федорова. У 1944 році – комісар партизанського загону ім. Ванди Василевської, з'єднання партизанських загонів Олексія Федоровича Федорова.

1944 року після демобілізації працював в Олександрівському районі Сталінської області завідувачем районного відділу народної освіти.

Протягом 1944–1946 років був головою виконкому Олександрівської районної ради, а з 1946 до 1948 року його обрано першим секретарем Олександрівського райкому партії Сталінської області.

У 1948 році працює завідувачем відділу шкіл Сталінського обкому КП(б)У, а з листопада 1948 до 1950 року – завідувач обласного відділу народної освіти м. Сталіно.

З серпня 1950 до березня 1954 року був головою Сталінського облвиконкому.

Член ЦК КПУ (17-й з'їзд КПУ), член бюро обкому КПУ. Депутат Верховної Ради УРСР. Депутат II–IV скликань Сталінської облради.

Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, двома орденами Бойового Червоного Прапора, орденом "Знак Пошани", медалями "Партизанові Вітчизняної війни" I ступеня, "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.", "За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр."

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 87, спр. 712.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57а, арк. 189.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57б, арк. 16.

**АДАМЕЦЬ
ДАНИЛО
ІВАНОВИЧ
(1906–1956)**

***голова Сталінського облвиконкому
(березень 1954–травень 1956)***

Адамець Данило Іванович (1906–1956) з березня 1954 до травня 1956 року був головою виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих.

Народився в 1906 році в с. Босівка Лисянського району Київської області в родині селянина. Член ВКП(б) з 1943 року. Отримав вищу освіту.

У 1923 році був обраний секретарем Босівської сільради. Того ж року закінчив Совещанську агропрофшколу.

З 1925 до 1928 року навчається в Херсонському сільськогосподарському інституті.

1929–1932 роки – районний зоотехнік Павлівського районного земського відділу, а з 1932 до 1936 року – районний зоотехнік, старший зоотехнік колгоспної ферми й райколгоспсоюзу, міського земського відділу м. Макіївка Сталінської області.

1940 року обраний депутатом Харцизької райради, де працював заступником голови райвиконкому.

У 1941 році евакуював у м. Красний Луч Луганської області.

Протягом 1942–1943 років перебував у лавах Радянської Армії: начальник адміністративно-господарчого відділу штабу; зоотехнік кінного депо № 5 (Північно-Кавказький фронт).

З 1943 до 1944 року був курсантом навчального батальйону, 180-го стрілецького запасного полку (Окрема Приморська Армія). 1944 року стає курсантом військово-політичних курсів (Окрема Приморська Армія).

1944–1945 роки – парторг батальйону 1277-го стрілецького полку, 387-ї стрілецької дивізії (Другий Український фронт). 1945–

1946 роки – парторг 1026-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону 37-ї Армії (Південна група військ).

У травні 1946 року демобілізувався і повернувся в м. Харцизьк, де його обирали головою райвиконкому. Під його керівництвом район швидко відновив своє господарство.

З грудня 1949 до березня 1954 року – перший секретар Харцизького райкому КП(б)У.

Протягом березня 1954–травня 1956 року був головою виконкому Сталінської облради.

Депутат Верховної Ради УРСР, кандидат у члени ЦК КПРС. Депутат II–V скликань Сталінської облради.

Нагороджений медалями "За бойові заслуги", "За оборону Кавказу", "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.", "За оборону Києва", "За відбудову чорної металургії Півдня".

Д. І. Адамець проявив себе як добрий організатор, займався питаннями організаційно-господарчого зміцнення колгоспів, радгоспів, МТС. Брав активну участь у будівництві автомобільної дороги Київ–Харків–Ростов, забезпечуючи план будівництва дороги, що проходить через територію Харцизького району.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 87, арк. 12.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 28, арк. 11.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57а, арк. 205.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57б, арк. 4, 23.

***

Жилина А. Д. Адамець: "Однажды мы всей школой прогуляли уроки в парке, который очень любил мой отец..." / А. Жилина // Харцизьк. вести. – 2005. – 14 апр. – С. 3.

Луценко В. Даниил Адамець / В. Луценко // Наш голос. – 1991. – 9, 12, 16, 19, 23, 26, 30 янв.; 2 февр.

Харцизьск – ты судеб наших взлёт. – Харцизьск: Б. и, Б. г. – С. 17.

**БЛАГУН
МИКОЛА
ГРИГОРОВИЧ
(1907–1977)**

***голова Сталінського облвиконкому
(серпень 1956–березень 1959)***

Благу́н Микола Григорович (1907–1977) з серпня 1956 до березня 1959 року був головою виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих.

Народився 1907 року в с. Райківці Гвардійського району Хмельницької області в родині бідняка. Отримав вищу освіту. Членом ВКП(б) був із 1931 року.

З 1920 до 1925 року був батраком у куркулів (с. Райківці Хмельницької області). 1925–1927 роки – робітник агробази с. Райківці.

Протягом 1927–1930 років навчався в сільськогосподарському технікумі на агронома (с. Меленці, Кам'янець-Подільський), а з 1930 до 1933 року був студентом Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту, спеціальність – агроном.

У 1933–1936 роках працював агрономом Кам'янець-Подільської МТС. 1936–1938 роки – культпропагандист Кам'янець-Подільського міського комітету КПУ. З 1938 до 1939 року перебував на посаді заступника завідувача Кам'янець-Подільського обласного земельного відділу, а з 1939 до 1941 року – заступник завідувача сільськогосподарського відділу Кам'янець-Подільського обкому КП(б)У.

1941–1946 роки – служив у лавах Радянської Армії: був парторгом, агітатором, заступником командира полку політчастини (51-а армія, 91-а дивізія, 503-ій стрілецький полк, Перший Український, Перший Прибалтійський фронти).

З 1946 до 1949 року був головою Дунайвецького райвиконкому Кам'янець-Подільської області. 1949–1950 роки – обраний першим

секретарем Ружичнянського райкому КП(б)У Кам'янець-Подільської області.

Протягом лютого–серпня 1950 року був секретарем Кам'янець-Подільського обкому КП(б)У, а з 1950 до 1955 року – головою виконкому Хмельницької облради.

У 1950–1956 роках був членом ЦК КП(б)У (з 1952 – КПУ).

З грудня 1955 до серпня 1956 року був заступником голови Ради Міністрів УРСР (м. Київ).

Протягом серпня 1956–березня 1959 року – на посаді голови виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих. Пізніше був переведений у Рівненську область.

Був депутатом Верховної Ради УРСР та депутатом VI скликання Сталінської обласної ради депутатів трудящих.

Нагороджений орденами Вітчизняної війни, Червоної Зірки, Леніна, "Знак Пошани", трьома медалями.

Благун М. Г., перебуваючи на посаді голови виконкому Сталінської обласної ради депутатів трудящих, уміло спрямовував діяльність апарату виконкому на поліпшення роботи місцевих органів влади.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 96, арк. 130.
Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57б, арк. 34.

**ГРИДАСОВ
ДМИТРО
МАТВІЙОВИЧ
(1916–1989)**

*голова Донецького облвиконкому
(березень 1959–липень 1982)*

Гридасов Дмитро Матвійович (1916–1989) з березня 1959 до липня 1982 року був головою виконкому Сталінської (з 9 листопада 1961 року – Донецької) обласної ради депутатів трудящих (з жовтня 1977 року – народних депутатів).

Народився в с. Гридасове Сонцівського району Курської області в родині селянина. Отримав вищу освіту. Був членом ВКП(б) з 1940 року.

У 1934–1936 роках був вантажником, 1938 року – десятником, а з 1938 до 1939 року був нормувальником транспортного цеху Костянтинівського хімічного заводу Сталінської області. Протягом березня–липня 1939 року – помічник начальника транспортного цеху цього ж заводу.

З липня до вересня 1939 року був обраний секретарем заводського комітету комсомолу, а у вересні 1939–жовтні 1941 року – першим секретарем Костянтинівського райкому ЛКСМУ.

Протягом 1941–1943 років був секретарем Аткарського райкому ВЛКСМ Саратовської області, заступником начальника політвідділу Аткарської МТС, головою колгоспу "Пролетар" Аткарського району.

1943 року, після визволення Донбасу, повернувся в Костянтинівський район і працював завідувачем організаційно-інструкторського відділу, секретарем з кадрів і другим секретарем Костянтинівського райкому КП(б)У.

Протягом 1947–1950 років був слухачем Вищої партійної школи при ЦК КП(б)У, м. Київ.

Із серпня 1950 до серпня 1952 року – перший секретар Єнакіївського райкому КП(б)У, із серпня 1952 до лютого 1956 року – перший секретар Єнакіївського міськкому КПУ.

У лютому 1956–березні 1959 року – на посаді першого заступника голови Сталінського облвиконкому.

1966 року закінчив навчання в Київському інституті народного господарства.

У період із березня 1959 до липня 1982 року був головою виконкому Сталінської (з 9 листопада 1961 року – Донецької) облради.

Обирався членом ЦК КПУ на XXI–XXIV з'їздах. Депутат Верховної Ради УРСР, депутат III–XI скликань Сталінської облради.

Нагороджений двома орденами Леніна, орденом Жовтневої революції, двома орденами Трудового Червоного Прапора, і 10 медалями, Почесними Грамотами Президії Верховної Ради УРСР.

Гридасов багато уваги приділяв розвитку сільського господарства в області. Під час його правління Донецька область була однією з найкращих не тільки в Україні, але й у СРСР. Місто Донецьк стало містом мільйона троянд. У цей період працювало більше 100 великих промислових підприємств, вугільних шахт, у тому числі Вуглегірська ДРЕС, Слов'янський завод поліхлорвінілової плівки, Авдіївський коксохімічний завод, Краматорський завод лиття, Донецький бавовняний комбінат, Дружківський порцеляновий завод, Донецька фабрика іграшок.

За успіхи, які було досягнуто у виконанні завдань п'ятирічного плану розвитку народного господарства й особливо важкої індустрії, 2 грудня 1970 року Донецьку область було нагороджено другим орденом Леніна, а міста Маріуполь і Краматорськ – орденами Трудового Червоного Прапора.

У 1959–1975 роках в області широко провадилось соціально-культурне будівництво. Споруджено будинки Палацу молоді "Юність", Палацу спорту "Дружба". 1965 року в Донецьку відкрито університет і науковий центр АН України.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 115, спр. 29.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57а, арк. 36.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 57б, арк. 14, 35, 48.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 311, арк. 215–234.

Там само, ф. Р-6388, оп. 1, спр. 1–70.

***

Гридасов Д. М. В согласии с природой / Д. М. Гридасов. – Донецк: Донбасс, 1988. – 117 с. – (Охрана окружающей среды).

Гридасов Д. Не за сім, а за п'ять / Д. Гридасов. – Сталіно: Кн. вид-во, 1959. – 125 с.

Гридасов Д. М. Слово о земле / Д. М. Гридасов. – Донецк: Донбасс, 1974. – 136 с.: ил.

***

Волков А. М. Депутатский мандат / А. М. Волков. – Донецк: Донбасс, 1977. – С. 7.

Гридасов Дмитрий Матвеевич // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 98–100.

Гридасов Дмитрий Матвеевич // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – 2-е изд., доп. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2004. – С. 92.

**МИРОНОВ
ВАСИЛЬ
ПЕТРОВИЧ
(1925–1988)**

*голова Донецького облвиконкому
(липень–жовтень 1982)*

Миронов Василь Петрович (1925–1988) з липня до жовтня 1982 року був головою виконкому Донецької обласної ради народних депутатів.

Народився в с. Дубасове Бековського району Пензенської області в родині селянина. Отримав вищу освіту. Член КПРС із 1949 року.

1943 року почав трудову діяльність слюсарем на Донецькому заводі металоконструкцій. Протягом 1944–1947 років навчався в гірничо-будівельному технікумі. Після його закінчення був рекомендований на комсомольську роботу спочатку завідувачем відділу робітничої молоді, а згодом другим секретарем Донецького міськкому комсомолу. 1949 року був направлений на навчання в обласну партійну школу, а після її закінчення обраний першим секретарем Донецького міськкому ЛКСМУ. 1955 року його призначено парторгом ЦК КПРС на Рутченківську шахту № 17-17-біс.

Протягом 1957–1960 років навчався на вищих інженерних курсах при Донецькому політехнічному інституті, а по завершенні навчання працював заступником начальника шахтоуправління № 17-17-біс із виробництва.

У серпні 1960 року обраний першим секретарем Кіровського райкому КПУ м. Сталіно, а в березні 1961 року – головою виконкому Сталінської міськради.

Протягом 1976–1982 років перебував на посаді першого секретаря Донецького міськкому КПУ, у липні–жовтні 1982 року був обраний головою виконкому Донецької облради, а із жовтня 1982 до червня 1988 року – секретарем Донецького обкому КПУ.

Член КПРС, член політбюро ЦК КПУ. Делегат ХХ–ХХVII з'їздів КПРС. Депутат Верховної ради VIII–XI скликань. Голова комісії законодавчих пропозицій Ради Національностей Верховної Ради СРСР. Депутат VIII–XX скликань Донецької облради.

За активне сприяння піднесенню вугільної промисловості, розвитку будівництва нагороджений трьома орденами Леніна (1976, 1981, 1985), орденами Жовтневої революції (1971), Трудового Червоного Прапора (1966), "Знак Пошани" (1957).

Нагороджений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1969), Грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1975). Йому присуджено Державну премію як інженеру-будівельнику за ландшафтну архітектуру центра м. Донецьк (1978).

У жовтні 1982 року за підсумками роботи в третьому кварталі шахтарів Донецька було визнано переможцями Всесоюзного соціалістичного змагання й нагороджено перехідним Червоним Прапором Міністерства вугільної промисловості СРСР і ЦК профспілки галузі.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 132, спр. 597.

Там само, ф. П-633, оп. 1, спр. 570, арк. 13.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 1086б, арк. 57.

***

Миронов В. П. Город, в котором мы живём: Попул. очерк о Донецке / В. П. Миронов. – Донецк: Донбасс, 1973. – 104 с.: ил.

То же. – Донецк: Донбасс, 1977. – 128 с.: ил.

Миронов В. П. Город, устремлённый в будущее / В. П. Миронов. – Донецк: Кн. изд-во, 1963. – 43 с.: ил.

Миронов В. П. Источники общественной активности / В. П. Миронов. – Донецк: Донбасс, 1978. – 104 с. – (Из опыта парт. работы).

Богданов П. Його пам'ятає Донецьк / П. Богданов, Л. Винокуров // Донеччина. – 2005. – 27 січ.

Те саме // Наш край. – 2005. – Янв. (№ 11).

Те саме // Город. – 2005. – 14 янв. (№ 2).

Гуренко С. И. Верный сын отечества / С. И. Гуренко // Коммунист Донбасса. – 2005. – 28 янв. (№ 3). – С. 4.

Куцева Е. В регионе помнят Миронова / Е. Куцева // Донбасс. – 2004. – 25 дек. – С. 1.

Миронов Василий Петрович: Очерк, воспоминания / Сост. М. М. Гусев. – Донецк: Донбасс, 2004. – 224 с.: ил.

Миронов Василий Петрович // Региони України: Хроніка та керівники. – Саппоро, 1999. – Т. 1: Донецька область. – С. 86–87.

[Миронов Василий Петрович] // Акцент. – 1995. – 15 авг. – С. 6.

**СТАТІНОВ
АНАТОЛІЙ
СЕРГІЙОВИЧ
(1932)**

*голова Донецького облвиконкому
(жовтень 1982–грудень 1987)*

Статінов Анатолій Сергійович (1932) із жовтня 1982 до грудня 1987 року був головою виконкому Донецької облради народних депутатів.

Народився 1932 року в с. Білий Колодязь Вовчанського району Харківської області в родині робітника. Отримав вищу освіту. Був членом КПРС із 1958 року.

Протягом 1951–1956 років навчався в Харківському гірничому інституті.

У 1956–1957 роках був майстром відділу технічного контролю, в 1957–1958 роках – секретарем комітету комсомолу, а в 1958–1959 роках – старшим майстром відділу технічного контролю шахти № 1-1-біс тресту "Червоногвардійськвугілля" м. Макіївка. З 1959 до 1960 року був начальником об'єднаної дільниці навантаження й відділу технічного контролю шахти № 1-1-біс тресту "Червоногвардійськвугілля" м. Макіївка.

З 1960 до 1961 року був помічником головного інженера шахти "Чайкине-Глибока" № 1 тресту "Червоногвардійськвугілля", секретар парторганізації підприємства.

Протягом 1961–1963 років був інструктором відділу вугільної промисловості, у 1963–1964 роках – помічником першого секретаря Донецького обкому КПУ. З 1964 до 1968 року був першим секретарем Петровського райкому КПУ м. Донецьк, а з 1968 до 1972 року на посаді другого секретаря Донецького міськкому КПУ.

У 1972–1974 роках був інспектором ЦК КПУ, м. Київ, а з 1974 до 1976 року – секретар Донецького міськкому КПУ. Із 1976 до 1982 року на посаді другого секретаря Донецького обкому КПУ.

Із жовтня 1982 до грудня 1987 року обіймав посаду голови виконкому Донецької облради.

У грудні 1987 року був звільнений у зв'язку із призначенням на посаду Міністра торгівлі УРСР. П'ять років працював у Києві Міністром торгівлі, першим заступником Голови Ради Міністрів УРСР. Зараз перебуває на пенсії.

Нагороджений орденами Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора, двома орденами "Знак Пошани" шістьма медалями, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

Делегат XXV–XXVII з'їздів КПРС, XXIII–XXVII з'їздів КПУ. Був членом ЦК КПУ, Президії Верховної Ради УРСР, членом бюро Донецького обкому КПУ, депутатом Донецької облради XIII–XX скликань.

Статінов А. С. приділяв багато уваги підвищенню ролі місцевих рад у здійсненні комплексного соціального й економічного розвитку, вишукуванню можливостей для збільшення випуску товарів народного споживання.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 132, спр. 861.

Там само, ф. П-633, оп. 1, спр. 570, арк. 16.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1л, спр. 285, арк. 229–237.

Тамсамо, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5449а, арк. 32.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5806а, арк. 82.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5807, арк. 82.

***

Стаинов А. С. Властью Совета: О работе мест. Советов нар. депутатов Донецкой обл. по усилению руководства экономикой / А. С. Стаинов. – Донецк: Донбасс, 1985. – 55 с.

Стаинов А. С. XXVI съезд КПСС о внедрении передового производственного опыта / А. С. Стаинов. – К.: О-во "Знание" УССР, 1982. – 48 с. – (Сер. 12. "Наука и практика управления").

Статинов А. С. Программа созидания: Об опыте работы Донец. обл. парт. орг. по мобилизации трудящихся на выполнение решений XXVI съезда КПСС и XXVI съезда Компартии Украины / А. С. Статинов. – Донецк: Донбасс, 1981. – 138 с.

Статинов А. С. С заботой о молодежи / А. С. Статинов. – К.: Политиздат Украины, 1987. – 109 с.

Статинов А. Учитель моей жизни [А. П. Ляшко] / А. Статинов // В масштабе эпохи: Сб. – К.: Іррідіум, 2003. – С. 36–43.

***

Красников Б. А. Статинов Анатолий Сергеевич // Красников Б. А. История Донецкой Петровки: Хронологические заметки с древнейших времен до наших дней / Б. А. Красников. – Донецк, 2002. – С. 385.

Статинов Анатолий Сергеевич // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 229.

Статинов Анатолий Сергеевич // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – 2-е изд., доп. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2004. – С. 321–322.

Статинов Анатолий Сергеевич // Регіони України: Хроніка та керівники. – Саппоро, 1999. – Т. 1: Донецька область. – С. 88–89.

Статинов А. С.: Первый зам. пред. Совета Министров Укр. ССР (Биогр.) // Правда Украины. – 1989. – 15 дек.

**КУЧЕРЕНКО
ВІКТОР
ГРИГОРОВИЧ
(1931–1996)**

*голова Донецького облвиконкому
(грудень 1987–серпень 1989)*

Кучеренко Віктор Григорович (1931–1996) із грудня 1987 до серпня 1989 року був головою виконкому Донецької облради народних депутатів.

Народився в 1931 року в м. Маріуполь Донецької області в родині робітника. Отримав вищу освіту. Член КПРС із 1958 року.

З 1947 до 1951 року був студентом Жданівського (Маріупольського) металургійного технікуму.

У 1951–1953 роках працював майстром, старшим майстром відділу технічного контролю електродного цеху Жданівського металургійного заводу, а з 1953 до 1957 року був старшим інженером техбюро відділу технічного контролю Жданівського металургійного заводу ім. Ілліча.

Закінчив Жданівський металургійний інститут за фахом інженера-механіка в 1958 році, з 1957 до 1960 року працював старшим майстром зовнішнього приймання відділу технічного контролю, а в 1960–1962 роках – начальником дільниці відділу технічного контролю, начальником флюсоплавильного відділення трубозварювального цеху Жданівського металургійного заводу ім. Ілліча.

Протягом 1962–1965 років був начальником лабораторії зварювання Жданівського металургійного заводу ім. Ілліча, а з 1965 до 1966 року був заступником секретаря парткому цього заводу.

1966–1967 роки – другий секретар Іллічівського райкому КПУ, 1967–1968 роки – на посаді секретаря парткому заводу ім. Ілліча.

З 1968 до 1974 року був першим секретарем Іллічівського райкому КПУ, 1974–1977 роки – другий секретар Жданівського міськкому КПУ.

У 1977–1980 роках – на посаді голови виконкому Жданівської міськради, а з 1980 до 1982 року – секретар Донецького обкому КПУ, з 1982 до 1987 року – другий секретар Донецького обкому КПУ.

Протягом грудня 1987–серпня 1989 року перебував на посаді голови виконкому Донецької облради.

У вересні 1989 року був звільнений з посади у зв'язку з обранням головою Планової і бюджетно-фінансової комісії СРСР.

Нагороджений трьома орденами Трудового Червоного Прапора (у 1985 році нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора за успіхи в спорудженні комплексу з випуску мінеральних добрив і сировини для них в Горлівському ВО "Стирол"), орденом Дружби народів, трьома медалями.

Делегат XXI, XXVII з'їздів КПРС, XXI, XXVI, XXVII з'їздів КПУ, депутат Верховної Ради УРСР, СРСР, депутат Донецької облради XV, XVI, XVIII, XX скликань.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 137, спр. 426.

Там саме, ф. П-633, оп. 1, спр. 570, арк. 7.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1л, спр. 311, арк. 51–58.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5449а, арк. 18.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5806а, арк. 149.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 6102, арк. 3.

***

Кучеренко В. Г. Умножено опытом: О работе Донец. обл. парт. орг. по мобилизации трудящихся на интенсификацию экономики на основе ускорения внедрения в пр-во науч.-техн. достижений и передового опыта / В. Г. Кучеренко. – Донецк: Донбасс, 1985. – 90 с. – (Из опыта парт. работы. Орг.-парт. работа).

***

Кучеренко Виктор Григорьевич // Регіони України: Хроніка та керівники. – Саппоро, 1999. – Т. 1: Донецька область. – С. 90–91.

Кучеренко Виктор Григорьевич: Некролог [Фото] // Жизнь. – 1996. – 20 дек.

**СМИРНОВ
ЮРІЙ
КОСТЯНТИНОВИЧ
(1939)**

*голова Донецького облвиконкому
(серпень 1989–березень 1990;
січень 1991–липень 1994)*

Смирнов Юрій Костянтинович (1939) із серпня 1989 до березня 1990 року та із січня 1991 до липня 1994 року був головою виконкому Донецької обласної ради народних депутатів.

Народився 1939 року в м. Кологрива Костромської області в родині службовця. Отримав вищу освіту. Був членом КПРС із 1963 року.

Протягом 1956–1959 років навчався в Артемівському технікумі залізничного транспорту Донецької області, а 1959 року, після закінчення технікуму, працював черговим по станції в Кіровській області.

З 1959 до 1960 року служив у Радянській Армії курсантом військової частини 28103, Далекосхідний військовий округ. 1960–1962 роки – командир відділення цієї військової частини.

1963–1964 роки – пічниковий цеху металокераміки Артемівського машинобудівного заводу "Перемога праці" Донецької області, із 1964 до 1966 року був інженером-технологом, у 1966–1972 роках був начальником дільниці цього цеху.

У 1969 році закінчив Український заочний політехнічний інститут у м. Харків за фахом інженера-механіка.

З 1973 до 1974 року працював завідувачем промислово-транспортного відділу, у 1974–1978 роках на посаді другого секретаря Артемівського міськкому партії.

Протягом 1978–1980 років працював директором Артемівського алебастрового комбінату, а з 1980 до 1983 року на посаді першого секретаря Артемівського міськкому КПУ.

У 1983–1987 роках був завідувачем відділу легкої промисловості і товарів народного споживання Донецького обкому КПУ.

1986 року закінчив Академію суспільних наук при ЦК КПРС.

1987–1988 роки – працював заступником голови виконкому Донецької облради, 1988–1989 роки – другим секретарем Донецького обкому КПУ, серпень 1989–березень 1990 року – головою виконкому Донецької облради.

У квітні 1990 року обраний головою Донецької облради, а з січня 1991 до липня 1994 року знов на посаді голови виконкому Донецької облради.

З 20 березня 1992 року до 14 березня 1995 року був представником Президента України в Донецькій області.

Пізніше працював начальником Донбаської регіональної митниці.

Депутат Верховної Ради УРСР (1990). Депутат Донецької облради ХІХ–ХХІ скликань.

Нагороджений орденом "Знак Пошани", "Дружби народів", трьома медалями.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 137, спр. 771.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5806а, арк. 275.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5807, арк. 276.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 6278, арк. 34.

***

Про призначення представником Президента України Ю. К. Смирнова, 20 берез. 1992, № 164 // Уряд. кур'єр. – 1992. – Берез. (№ 12). – С. 2.

Смирнов Юрий Константинович: Биограф. справка // Соц. Донбасс. – 1988. – 24 июня; Рад. Донеччина. – 1988. – 24 черв.

Смирнов Юрий Константинович // Кто есть кто в Донецке: Биограф. справ. – Донецк: Интерхоббиэкспо, 2005. – С. 302.

Смирнов Юрий Костянтинович // Кто есть кто в украинській політиці. – К.: К.І.С., 1996. – Вип. 3. – С. 253.

Смирнов Юрий Константинович // Регіони України: Хроніка та керівники. – Саппоро, 1999. – Т. 1: Донецька область. – С. 89.

**ШЕЛУДЧЕНКО
ВОЛОДИМИР
ІЛЛІЧ
(1949)**

***голова Донецького облвиконкому
(березень–грудень 1990)***

Шелудченко Володимир Ілліч (1949) з березня до грудня 1990 року був головою виконкому Донецької обласної ради народних депутатів.

Народився 1949 року в м. Макіївка Донецької області в родині робітника. Отримав вищу освіту. Був членом КПРС із 1971 року.

Протягом 1964–1968 років навчався в Макіївському будівельному технікумі.

З 1968 року працював слюсарем в Макіївському управлінні із земляних робіт "Шахтобудмеханізація". У 1968–1969 роках був механіком автотранспортного підприємства 04105 м. Макіївка. 1969–1971 роки – інструктор-методист, слюсар з ремонту устаткування скляного заводу м. Макіївка.

У 1971–1974 роках був головним механіком, старшим майстром цеху планових ремонтів трамвайно-тролейбусного управління м. Макіївка.

1974 року закінчив Донецький політехнічний інститут за фахом інженера-механіка, а з 1974 до 1977 року працював бригадиром слюсарів, виконробом спецуправління "Екסקавація" м. Горлівка, протягом 1977–1978 років був головним механіком спецуправління "Екסקавація" тресту "Донбасекסקавація" м. Горлівка.

З 1978 до 1980 року – на посаді секретаря парткому тресту "Горлівськхімбуд" м. Горлівка.

У 1980–1981 роках був інструктором відділу організаційно-партійної роботи Донецького обкому КПУ, а протягом 1981–1983 років був слухачем Вищої партійної школи при ЦК КПУ м. Київ. Після закінчення працював інструктором обкому КПУ. З

листопада 1983 до 1985 року був обраний другим секретарем Добропільського міськкому КПУ, а з березня 1985 до 1989 року був обраний головою виконкому Добропільської міськради.

У 1989–1990 роках обіймав посаду начальника управління комунального господарства виконкому Донецької облради.

Протягом березня–грудня 1990 року – перебував на посаді голови виконкому Донецької облради.

Із грудня 1990 до квітня 1991 року був першим заступником голови виконкому Донецької облради. Депутат Донецької облради ХІХ–ХХІ скликань.

З 1991 року був начальником Донецького ВО газового господарства "Донецькгаз".

Протягом липня–жовтня 1997 року працював першим заступником Головного державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України.

З січня 2003 до березня 2005 року обіймав посаду першого заступника голови правління Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України", а з серпня 2006 до лютого 2007 року – був головою правління Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України".

Нагороджений орденом "За заслуги" ІІІ ступеня (2004), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2004). У 1999 році присвоєно звання "Заслужений працівник промисловості України".

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 137, спр. 955.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5806а, арк. 137.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5807, арк. 137.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 6278, арк. 20.

***

Гинкул С. И. Вопросы тепло- и массоперегона в материалах, нагрева и охлаждения металла: [Учеб. пособие для студентов металлург. специальностей высш. учеб. заведений Украины] / С. И. Гинкул, В. И. Шелудченко, В. В. Кравцов; Донец. гос. техн.

ун-т. – Донецк: РИА ДонГТУ, 2000. – 160 с.: ил., табл., схеми. – Библиогр.: с. 134–135 (22 назв.).

Елементи основ конструювання і САПР: [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / С. І. Гінкул, В. І. Шелудченко, В. В. Кравцов, С. В. Палкіна. – Севастополь: Вид-во "Вебер"; Донецьк: Б. в., 2003. – 139 с.: ілюстр., табл., портр.

Парахін М. Ф. Спеціальні питання спалення та термічної переробки палива: [Навч. посіб. для студ. спец. "Пром. теплотехніка" та "Теплоенергетика"] / М. Ф. Парахін, В. І. Шелудченко, В. В. Кравцов; Ін-т змісту та методів навчання, Донец. держ. техн. ун-т. – Донецьк: ДонДТУ, 1999. – 250 с.: ілюстр., табл.

Парахін М. Ф. Топочні процеси та пристрої: [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / М. Ф. Парахін, В. І. Шелудченко, В. В. Кравцов; Донец. нац. техн. ун-т. – Севастополь: Вид-во "Вебер"; Донецьк: Б. в., 2003. – 181 с.: ілюстр., табл.

***

Шелудченко Владимир Ильич // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – 2-е изд., доп. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2004. – С. 361–362.

Шелудченко Владимир Ильич // Кто есть кто в Донецке: Биограф. справ. – Донецк: Интерхоббиэкспо, 2000. – С. 250.

Шелудченко Владимир Ильич // Регионы Украины: Хроника та керівники. – Саппоро, 1999. – Т. 1: Донецька область. – С. 91.

Шелудченко Володимир Ілліч // Хто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2001. – С. 509–510.

Шелудченко Володимир Ілліч // Хто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2004. – С. 945.

**ЩЕРБАНЬ
ВОЛОДИМИР
ПЕТРОВИЧ
(1950)**

*голова Донецького облвиконкому,
голова Донецької облдержадміністрації
(10 липня 1994–18 липня 1996)*

Щербань Володимир Петрович (1950) з 10 липня 1994 до 18 липня 1996 року був головою Донецької облради, Донецького облвиконкому, Донецької облдержадміністрації.

Народився 26 січня 1950 року в с-щі Артемівськ Луганської області в родині робітників. Отримав вищу освіту.

З 1967 почав працювати учнем слюсаря з ремонту обладнання цеху точного ливарництва Донецького ВО "Точмаш". Протягом 1969–1971 років служив в армії. У 1971–1972 роках працював слюсарем з ремонту обладнання Донецького ВО "Точмаш".

1976 року закінчив Донецький інститут радянської торгівлі (Донецький державний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського) за фахом економіста. У 1997 році захистив кандидатську дисертацію за темою "Становлення економічної системи ринкового типу в Україні" в Донецькому державному університеті (Донецький національний університет). У 2004 році захистив докторську дисертацію за темою "Економічні і соціально-екологічні основи формування та розвитку продовольчої безпеки в Україні" в Сумському національному аграрному університеті.

З 1976 року працював начальником відділу торгівлі плодовоовочевих господарств. Протягом 1977–1979 років був директором оптово-роздрібного плодокомбінату Чернівецького обласного управління торгівлі. Працював у різних закладах торгівлі м. Донецьк, був директором універсаму "Україна". З 1990 року був депутатом, головою постійної комісії з товарів народного споживання, торгівлі та послуг населенню Донецької міськради.

У 1992–1994 роках був заступником голови Донецького міськвиконкому.

З 10 липня 1994 до 4 жовтня 1996 року був головою Донецької обласної ради народних депутатів. 1 червня 1995 року створено Донецьку облдержадміністрацію. З 11 липня 1995 до 18 липня 1996 року був головою Донецької обласної державної адміністрації. З 30 березня 1999 до 25 квітня 2002 року та з 14 листопада 2002 до 21 січня 2005 року був головою Сумської облдержадміністрації.

26 січня 1996 року на з'їзді Ліберальної партії України (ЛПУ) був обраний головою виконкому партії.

У 1994 році був обраний народним депутатом України 2-го скликання (квітень 1994–квітень 1998) по Будьоннівському виборчому округу № 107 Донецької області. З травня 1994 року був членом Президії Верховної Ради України, головою Комісії Верховної Ради України з питань бюджету (31 травня 1994–15 липня 1994). Був членом (до жовтня 1996 – керівником) фракції "Соціально-ринковий вибір".

З 1998 року – народний депутат України 3-го скликання (березень 1998–вересень 1999) по виборчому округу № 41 Донецької області. На час виборів був народним депутатом України, членом Ліберальної партії України. Був головою підкомітету з питань економічної політики та управління народним господарством Комітету з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій (липень 1998–вересень 1999), уповноваженим представником групи "Незалежні" (липень 1998–вересень 1999). Склав повноваження 7 вересня 1999 року. З грудня 2000 року був членом Національної ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів та місцевого самоврядування.

2002 року став народним депутатом України 4-го скликання (квітень 2002–червень 2003) від блоку В. Ющенко "Наша Україна", № 44 в списку. На час виборів працював головою Сумської облдержадміністрації. Був членом ЛПУ, членом фракції "Наша Україна" (травень 2002), членом фракції "Єдина Україна" (травень–липень 2002), членом групи "Народний вибір" (з липня 2002), членом Комітету з питань фінансів і банківської діяльності (з червня 2002). Склав депутатські повноваження 19 червня 2003 року.

Нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня (2000), II ступеня (2004). У 2002 році присвоєно звання "Почесний землевпорядник України".

***

Держархів Донецької області, ф. Р-2794, оп. 5, спр. 606, арк. 1–18.
Там само, ф. Р-2794, оп. 5, спр. 353, арк. 1–8, 57.
Там само, ф. Р-2794, оп. 5, спр. 360, арк. 7.

***

Банківський менеджмент: Підруч. / [Авт. кол.: О. А. Кириченко, В. І. Міщенко, В. П. Щербань та ін.]; Ред.: О. А. Кириченко, В. І. Міщенко. – К.: Знання, 2005. – 831 с.: ілюстр., табл.

Царенко О. М. Економіка та менеджмент екологізації АПК / О. М. Царенко, В. П. Щербань, П. В. Тархов. – Суми: ВТД "Унів. кн.", 2002. – 255 с.: ілюстр., табл.

Щербань В. П. Исповедь перед сном, или Два года в счет: Записки экс-губернатора, дерзнувшего на реформы / В. П. Щербань. – Донецк: Б. и., 1997. – 382 с.: ил.

Щербань В. П. Как нам жить дальше / В. П. Щербань. – Мариуполь: СОВ-ПАК Посейдон, 1994. – 342 с.

Щербань В. П. Концепция становления экономической системы / В. П. Щербань; НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. – Донецк: Б. и., 1997. – 12 с.

Щербань В. П. Становлення економічної системи ринкового типу в Україні: Спец. 08.01.01: Автореф. дис... / В. П. Щербань; Донец. держ. ун-т. – Донецьк, 1997. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (10 назв).

***

Про призначення В. Щербаня головою Донецької обласної державної адміністрації: Указ Президента України, 11 лип. 1995, № 597 // Уряд. кур'єр. – 1995. – 13 лип. (№ 103/104). – С. 4.

Щербань Владимир Петрович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 256.

Щербань Владимир Петрович // Регіони України: Хроніка та керівники. – Сапоро, 1999. – Т. 1: Донецька область. – С. 91–92.

Щербань Володимир Петрович // Хто є хто в державному управлінні. – К.: Укр. вид. центр, 2002. – С. 624–625.

Щербань Володимир Петрович // Хто є хто в Україні. – К.: Фенікс, 1997. – С. 302.

Щербань Володимир Петрович // Хто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2001. – С. 524.

Щербань Володимир Петрович // Хто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2004. – С. 968.

Это ёмкое слово "хозяин" // Донецк в лицах: Фотоальманах. – Донецк: Реклам. дом, 2004. – Кн. 1. – С. 178–179.

**ПОЛЯКОВ
СЕРГІЙ
ВАСИЛЬОВИЧ
(1953)**

*голова Донецької облдержадміністрації
(18 липня 1996–14 травня 1997)*

Поляков Сергій Васильович (1953) з 18 липня 1996 до 14 травня 1997 року був головою Донецької облдержадміністрації.

Народився 23 січня 1953 року в с. Оленівка Волноваського району Донецької області. Трудову діяльність почав з липня 1970 року слюсарем електромеханічного відділу, з серпня до листопада 1971 року працював підземним електрослюсарем у шахтоуправлінні "Волинське" ВО "Торезантрацит".

З 1971 до 1977 року навчався на гірничому факультеті Харківського інженерно-економічного інституту. 1977–1979 роки – служив у зенітно-ракетних військах. Протягом 1979–1989 років обіймав посади дільничого гірничого нормувальника, начальника відділу організації праці та зарплати, був секретарем парткому шахти № 3-біс ВО "Торезантрацит". З 1985 до 1987 року – слухач Вищої партійної школи при ЦК КПУ.

Серпень 1987–січень 1989 року – працював головним економістом, а з лютого до серпня 1989 року був директором шахти "Волинська" ВО "Торезантрацит". З серпня 1989 до жовтня 1990 року був першим секретарем Торезького міськкому КПУ. У жовтні 1990–липні 1994 року – голова Торезької міськради народних депутатів Донецької області.

У грудні 1995 року був призначений міністром вугільної промисловості України, на цій посаді перебував до липня 1996 року. 1995 року захистив дисертацію за темою "Оптимальний розвиток і розміщення шахт в торезько-сніжнянському регіоні Донбасу" і отримав звання кандидата технічних наук.

Протягом липня 1996–травня 1997 року обіймав посаду голови Донецької облдержадміністрації.

1998 року обраний членом президії Всеукраїнського об'єднання партії "Громада" і головою Донецької обласної організації партії "Громада". Протягом 1998–2002 років був народним депутатом України. З 2002 до 2003 року був членом наглядової ради ВАТ "Київський дослідно-експериментальний завод "Вугілля". З 15 липня до 30 вересня 2003 року працював міністром екології України. Протягом періоду з 30 вересня 2003 до 3 лютого 2005 року був міністром охорони навколишнього природного середовища України.

***

Загальноукраїнський проект "Екологія та природні багатства України" = All-Ukrainian project "Ecology and natural resources of Ukraine": [Презентац.-імідж. альм. / Ред. рада: С. В. Поляков та ін.]. – К.: Новий світ, 2004. – [Вип. 1]. – 317 с.: ілюстр., портр. – Текст: укр., англ.

***

Про призначення С. Полякова головою Донецької обласної державної адміністрації: Указ Президента України, 18 лип. 1996, № 581 // Уряд кур'єр. – 1996. – 20 лип. (№ 134/135). – С. 4.

Поляков Сергей Васильевич // Регіони України: Хроніка та керівники. – Саппоро, 1993. – Т. 1: Донецька область. – С. 92.

Поляков Сергій Васильович // Хто є хто в державному управлінні. – К.: Укр. вид. центр, 2002. – С. 417–418.

Поляков Сергій Васильович // Хто є хто в Україні. – К.: Фенікс, 1997. – С. 209.

Поляков Сергій Васильович // Хто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2001. – С. 356.

Поляков Сергій Васильович // Хто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2004. – С. 666.

Поляков Сергій Васильович // Хто є хто в українській політиці. – К.: К.І.С., 1996. – Вип. 3. – С. 221.

Сургай Н. Поляков Сергей Васильевич // Сургай Н. Выдающиеся горные инженеры и специалисты угольной промышленности Украины / Н. Сургай. – К.: Пульсары, 2003. – С. 293.

**ЯНУКОВИЧ
ВІКТОР
ФЕДОРОВИЧ
(1950)**

*голова Донецької облдержадміністрації
(14 травня 1997–21 листопада 2002)*

Янукович Віктор Федорович (1950) із 14 травня 1997 до 21 листопада 2002 року був головою Донецької облдержадміністрації.

Народився 9 липня 1950 року в м. Єнакієве Донецької області в родині робітника. У 1973 році закінчив Єнакіївський гірничий технікум. 1980 року закінчив Донецький політехнічний інститут, факультет "Автомобілі та автомобільне господарство", отримав професію інженера-механіка. У 2001 році закінчив Українську академію зовнішньої торгівлі, отримав звання магістра міжнародного права на факультеті "Міжнародне право". Згодом захистив докторську дисертацію за темою "Управління розвитком інфраструктури великого промислового регіону" в Інституті економіко-правових досліджень Національної академії наук України і отримав ступінь доктора економічних наук, професора.

Трудову діяльність почав 1969 року, працював газозварювальником газового цеху на Єнакіївському металургійному заводі. З січня 1972 до квітня 1973 року працював автоелектриком, а потім – до листопада 1976 року – механіком Єнакіївського АТП № 04113. З листопада 1976 до лютого 1984 року був директором автобази ВО "Орджонікідзевугілля" м. Єнакієве.

Протягом лютого 1984–вересня 1987 року – директором автобази ВО "Донбастрремонт" м. Донецьк. З листопада 1987 до листопада 1988 року працював заступником директора з автотранспорту дирекції матеріально-технічного забезпечення та транспорту Донецького державного ВО вугільної промисловості м. Донецьк. У листопаді 1988–травні 1989 року обіймав посаду заступника начальника відділу матеріально-технічного забезпечення

і транспорту Донецького головного територіального управління вугільної промисловості.

З травня до вересня 1989 року – виконував обов'язки директора, а потім до березня 1991 року був директором ВО "Донбастрасремонт". Протягом березня 1991–січня 1994 року працював генеральним директором об'єднання підприємств "Донбастрасремонт". У період із січня до вересня 1994 року був генеральним директором об'єднання промислового транспорту вугільної промисловості "Укрвуглепромтранс". З вересня 1994 до серпня 1996 був генеральним директором Донецького територіально-виробничого об'єднання автомобільного транспорту "Донецькавтотранс". Протягом серпня–вересня 1996 року обіймав посаду заступника голови, а з вересня 1996 до травня 1997 року – першого заступника голови Донецької облдержадміністрації.

14 травня 1997–21 листопада 2002 року – обіймав посаду голови Донецької облдержадміністрації. Був депутатом Донецької обласної ради. З травня 1999 до травня 2001 року був головою Донецької обласної ради за сумісництвом.

У листопаді 2002 року був призначений Прем'єр-міністром України і перебував на посаді до січня 2005 року. З 4 серпня 2006 року знову обіймає посаду Прем'єр-міністра України.

Був членом Ради національної безпеки і оборони України (з грудня 2002), президентом Національного олімпійського комітету України (з грудня 2002), головою Партії регіонів (з квітня 2003), членом Президії НАНУ, членом Координаційної ради з питань внутрішньої політики (з вересня 1998), членом президії Національної ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів та місцевого самоврядування (з грудня 2000), головою Комісії Кабінету Міністрів України з питань науково-технологічного розвитку (з січня 2003), головою Координаційної групи з активізації інвестиційної діяльності (з січня 2003), головою Організаційного комітету з підготовки та проведення заходів у зв'язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні (з січня 2003), головою робочої групи з питань приватизації підприємств та ефективного управління корпоративними правами (з січня 2003), членом Консультативної ради з питань іноземних інвестицій в Україні (з лютого 2003), головою Державної комісії з питань реформування, розвитку Збройних сил України, інших військових формувань, озброєння та військової техніки (з березня 2003),

головою Державної комісії з питань стратегії економічного і соціального розвитку (з березня 2003), першим заступником голови Національної ради зі сталого розвитку України (з травня 2003), членом Антикризисного центру (з листопада 2003).

Кавалер орденів "За заслуги" III ступеня (1998), II ступеня (2000), I ступеня (2002), Святого Преподобного Нестора Літописця Києво-Печерського, Святого князя Володимира, Святого Даниїла Московського, знаків "Шахтарська доблесть" III, II ступенів, знаків "Шахтарська слава" III, II, I ступенів. Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2000).

Заслужений працівник транспорту України (1995).

Академік Каліфорнійської міжнародної академії наук, освіти, індустрії та мистецтв. Член-кореспондент Транспортної академії України.

Автор (співавтор) понад 50 наукових праць та кількох книг.

***

Решение геоэкологических и социальных проблем при эксплуатации и закрытии угольных шахт / В. Ф. Янукович, Н. Я. Азаров, А. Д. Алексеев и др. – Донецк: Алан, 2002. – 479 с.

Савельев Л. А. Экономико-правовые основы применения финансового лизинга в системе территориально-производственных объединений автотранспорта Украины / Л. А. Савельев, В. Ф. Янукович; НАН Украины. Ин-т экон.-правовых исслед. – Препр. докл. – Донецк, 1996. – 16 с.

Семенов В. И. Менеджмент инвестиционного проектирования и планирования: Моногр. / В. И. Семенов, Мохаммад Нахро Али, В. Ф. Янукович; Донец. науч.-исслед., образоват. и благотвор. центр "Маркетинг и менеджмент плюс". – Донецк: Юго-Восток, 1997. – 20 с. – (Маркетинг – настольная книга предпринимателя и менеджера).

Т. 2, кн. 2: Инвестиционное проектирование: Специальный маркетинг и оценка экономической эффективности инвестиционных проектов. – 1997. – 314 с.: ил., табл. – Библиогр.: с. 311–314; в подстроч. примеч.

Янукович В. Возрождение Украины начинается с Донбасса / В. Янукович // Всє. – 1998. – № 4. – С. 10–12.

Янукович В. "Возрождение экономической мощи Донбасса становится реальностью": [Интервью с В. Ф. Януковичем / Записала Н. Голощапова] // Людина і влада. – 1999. – № 4. – С. 42–45.

Янукович В. Главная политика – это экономика / В. Янукович // Меркурий. – 2000. – № 1. – С. 3–4.

Янукович В. Ф. "Донбасс – моя жизнь и судьба": [Интервью с В. Ф. Януковичем / Записали Б. Билейчук, Л. Романюк] // Губернатор. – 2002. – № 5. – С. 5–53.

Янукович В. Ф. Донетчина: годы развития и созидания: К 70-летию Донец. обл. / В. Ф. Янукович // Меркурий. – 2002. – № 6. – С. 5–7.

Янукович В. Ф. Донетчина избрала инновационную модель развития / В. Ф. Янукович // Всё. – 2002. – № 3. – С. 10–14.

Янукович В. Ф. Донецкая область подводит итоги, обсуждает перспективы [за 2000 год] / В. Ф. Янукович // Меркурий. – 2001. – № 1. – С. 2–4.

Янукович В. Ф. Донецкий регион: промышленный и интеллектуальный потенциал, технологии и инвестиции // Новые технологии – путь в будущее / НАН Украины. Ин-т экон.-правовых исслед. – 2003. – Вып. 2. – С. 14–28.

Янукович В. Донеччина впевнено крокує у майбутнє / В. Янукович // Золотая фортуна: 2001–2002: Презентация номинантов Межнунар. рейтинга "Золотая фортуна". – К.: Б. и., Б. г. – С. 764.

Янукович В. Другой дороги у нас нет, или Планы возрождения региона станут реальностью / В. Янукович // Всё. – 2007. – № 1. – С. 2–7.

Янукович В. "Екологічна безпека є необхідною умовою розвитку регіону і держави..." / В. Янукович // Рідний край. – 2002. – № 1. – С. 5.

Янукович В. Ф. Инновационная модель развития Донецкого региона / В. Ф. Янукович // Економіст. – 2001. – № 12. – С. 10–14.

Янукович В. Ф. Инфраструктура промышленного региона: теория, практика, перспективы / В. Ф. Янукович; НАН Украины. Ин-т экон.-правовых исслед. – Донецк: ИЭПИ НАН Украины, 1999. – 168 с.

Янукович В. Ф. "История Донбасса вершится трудом и вдохновением" / В. Ф. Янукович // Меркурий. – 2000. – № 1. – С. 12.

Янукович В. Ф. Кафедра инновационного менеджмента – формирование профессиональных менеджеров нового поколения / В. Ф. Янукович // Менеджер. – 2002. – № 4. – С. 16–19.

Янукович В. Ф. Курс на социально-ориентированную экономику / В. Ф. Янукович // Меркурий. – 2001. – № 10. – С. 4–5.

Янукович В. Ф. Курс Украины в мировом пространстве: Из выступления премьер-министра Украины Виктора Януковича в Центре стратег. междунар. исслед. США в Вашингтоне // Донбасс-Инвест. – 2006. – № 6. – С. 4–7.

Янукович В. Ф. Перспективы развития инновационной деятельности в Украине в XX веке / В. Ф. Янукович, А. И. Омелянчук // Менеджер. – 2002. – № 4. – С. 144–152.

Янукович В. Привлечение инвестиций в базовые отрасли промышленности – основы стабильного социально-экономического развития региона / В. Янукович, В. Логвиненко // Всё. – 2000. – № 1. – С. 3–8.

Янукович В. Ф. Проблемы и перспективы социально-экономического развития Донецкой области / В. Ф. Янукович // Вісн. Донец. ун-ту. Сер. В. Економіка і право. – 1999. – № 3. – С. 7–13.

Янукович В. Ф. Проблемы и перспективы социально-экономического развития Донецкой области / В. Ф. Янукович // Вісн. Донец. ун-ту. Сер. В. Екон. науки. – 2000. – № 3. – С. 7–13.

Янукович В. Ф. Проблемы реструктуризации хозяйственного комплекса промышленного региона / В. Ф. Янукович; НАН Украины. Ин-т экон.-правовых исслед. – Донецк: ИЭПИ НАН Украины, 1999. – 32 с.

Янукович В. Ф. Пути решения проблем социально-экономического развития региона / В. Ф. Янукович // Економіка промисловості. – 2002. – № 3. – С. 3–7.

Янукович В. Ф. Роль специального режима инвестирования в развитии шахтёрских городов / В. Ф. Янукович // Всё. – 1998. – № 3. – С. 2–4.

Янукович В. Ф. Сдавать позиции Донбасс не собирается! / В. Ф. Янукович // Всё. – 2001. – № 2/3. – С. 23–28.

Янукович В. Стан і проблеми діяльності банків у Донецькій області / В. Янукович // Економіка України. – 1998. – № 12. – С. 25–29.

Янукович В. Ф. Трудовой поступ Донеччини // Донецька область. Підсумки виконання соціально-економічного розвитку на

1998–2000 роки / В. Ф. Янукович – Донецьк: Донец. облдержадмін., 2001. – 167 с.

Янукович В. Ф. Шахтерские города Донецкой области: проблемы и пути решения / В. Ф. Янукович, Н. А. Попов; Ин-т экон.-правовых исслед. – Донецк: ИЭПИ НАН Украины, 1999. – 58 с.

Янукович В. Экономические процессы управления / В. Янукович // Всё. – 2000. – № 1. – С. 3–7.

***

Про призначення В. Януковича головою Донецької обласної державної адміністрації: Указ Президента України, 14 трав. 1997, № 435 // Уряд. кур'єр. – 1997 – 17 трав. (№ 85/86). – С. 2.

Александрова Н. Визит В. Ф. Януковича на Донетчину / Н. Александрова // Меркурий. – 2006. – № 9. – С. 11.

Богатые регионы – залог процветания Украины: О награждении В. Януковича наградой "Лідер регіону року" // Меркурий. – 2001. – № 3. – С. 4–5.

Брадов В. Первая пятилетка: В мае исполняется пять лет, как Донец. обл. возглавил Виктор Янукович / В. Брадов // Золотой Скиф. – 2002. – № 1. – С. 7–9.

Высокий долг и призвание // Донецк в лицах: Фотоальманах. – Донецк: Реклам. дом, 2004. – С. 14–15.

Дипломатический прорыв Януковича // Меркурий. – 2003. – № 6. – С. 12.

Егоренко Т. В. Истинно созидатель: [В. Ф. Янукович] / Т. В. Егоренко, В. И. Скороменко, В. И. Спажук // Донецкий спорт с трамплина славных лет / Т. В. Егоренко, В. И. Скороменко, В. И. Спажук. – Донецк, 2003. – С. 11–19.

Зиновьев Л. М. Наши выпускники [В. Ф. Янукович] // Зиновьев Л. М. Воспоминания, рассказы, стихи / Л. М. Зиновьев. – Донецк, 2001. – С. 132–133, 231–234.

Иваницкая И. Стратегия становления успеха / И. Иваницкая // Меркурий. – 2002. – № 5. – С. 2–4.

Каталог лауреатов эксклюзивной региональной награды Донецкой ТПП "Золотой Меркурий": В. Ф. Янукович // По пути стратегических преобразований: ДТПП 1964–2004. – Донецк, Б. и., 2004. – С. 124.

Ковалёв Б. Человек, который сам себя сделал / Б. Ковалёв // Донбасс-Инвест. – 2002. – Дек. – С. 5–6.

Николаева В. Прикоснись к судьбе: Виктор Янукович / В. Николаева. – К.: Б. и., 2004. – 95 с.

Рубинштейн Л. А. Формула губернатора // Рубинштейн Л. А. Книга рекордов Донбасса / Л. А. Рубинштейн. – Донецк: ЕАИ-Пресс, 2002. – С. 57.

Серый А. Прогресс доказан временем / А. Серый // АЭРОНЕТ. – 2002. – № 9. – С. 18–19.

Сохар О. Претендент Янукович: Ми стаємо свідками зародження нової політичної культури / О. Сохар // ПК: Політика і культура. – 2002. – № 41. – С. 10–12.

Спажук В. И. Истинно созидатель / В. И. Спажук. – Донецк: Донеччина, 2004. – 223 с.

Чемерис В. Загадка Віктора Януковича. Спроба дослідження / В. Чемерис. – К.: Б. в., 2004. – 95 с.

Шептуха В. Реформы сами не приходят: [Премьер-министр Украины В. Янукович в Донецке] / В. Шептуха // Налоговый курьер. – 2006. – № 10. – С. 2–3.

Штрихи к портрету юбиляра [В. Ф. Януковича] // Всё. – 2000. – № 1. – С. 12–13.

Юлин В. Признанный лидер региона / В. Юлин // Меркурий. – 2001. – № 5. – С. 3–6.

Янукович Виктор Федорович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – 2-е изд., доп. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2004. – С. 130.

Янукович Виктор Федорович // Донбасс. – 2006. – Спецвып. – С. 178–179.

Янукович Виктор Федорович // Кто есть кто в Донецке: Биограф. справ. – Донецк: Интерхоббиэкспо, 2000. – С. 262.

Янукович Виктор Федорович // Кто есть кто в Донецке: Биограф. справ. – Донецк: Интерхоббиэкспо, 2005. – С. 302.

Янукович В. Ф. [Награждение золотой медалью "За эффективное управление"] // Персонал. – 2000. – № 3. – С. 1.

Янукович Виктор Федорович // Регионы Украины: Хроника та керівники. – Саппоро, 1999. – Т. 1: Донецька область. – С. 78–80.

Янукович Віктор Федорович // Хто є хто в державному управлінні. – К.: Укр. вид. центр, 2002. – С. 634–635.

Янукович Віктор Федорович // Хто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2001. – С. 532.

Янукович Віктор Федорович // Хто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2004. – С. 981–982.

Янукович Віктор Федорович // Хто є хто. Партії та політика ХХІ століття. – К.: Укр. вид. консорціум, 2004. – Вип. 2. – С. 35.

Янукович Віктор Федорович [Фот.] // Элита Донбасса. – 2005. – Дек. – (Спец. вып. журн. "Донбасс-Инвест").

Ястримская А. Бизнес должен быть социально-ответственным: [Премьер-министр Украины В. Янукович в Донецке] / А. Ястримская // Меркурий. – 2006. – № 11. – С. 6–7.

**БЛИЗНЮК
АНАТОЛІЙ
МИХАЙЛОВИЧ
(1948)**

*голова Донецької облдержадміністрації
(23 листопада 2002–21 січня 2005)*

Близнюк Анатолій Михайлович (1948) з 23 листопада 2002 до 21 січня 2005 року був головою Донецької облдержадміністрації.

Народився 24 листопада 1948 року в м. Краматорськ Донецької області.

Трудову діяльність розпочав 1966 року помічником машиніста турбін Краматорського металургійного заводу ім. Куйбишева. Після служби в армії повернувся на свій завод, працював підручним газівника, майстром, старшим майстром.

Закінчив Краматорський індустріальний інститут (1982–1988). У 2002 році захистив кандидатську дисертацію за темою "Стратегія формування індустрії переробки відходів в управлінні екокризовими промисловими регіонами" у Донецькій державній академії управління (Донецький державний університет управління) і отримав звання кандидата наук з державного управління.

1984 року його обрано заступником голови завкому профспілки, а з 1984 до 1990 року працював заступником директора, першим заступником директора Краматорського металургійного заводу ім. Куйбишева.

З травня 1990 до липня 1994 року працював першим заступником голови Краматорського міськвиконкому.

1994 року був обраний головою правління ВАТ "Краматорський металургійний завод".

З травня 1996 року – на посаді першого заступника голови Краматорської міськради з покладанням обов'язків голови міськвиконкому.

З 19 червня до 22 жовтня 1997 року обіймав посаду заступника голови Донецької облдержадміністрації, потім – першого заступника голови Донецької облдержадміністрації.

Протягом 2002–2005 років був головою Донецької облдержадміністрації.

З 2006 року – голова Донецької облради.

Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2000), орденом "За заслуги" III ступеня (2003). Заслужений працівник промисловості України (2001).

***

Близнюк А. М. Вугільна промисловість Донецької області: інноваційна стратегія розвитку / А. М. Близнюк, Н. Й. Коніщева // Меркурій. – 2005. – № 5. – С. 59.

Близнюк А. М. "Выстраивать стратегию развития региона на принципах здравого смысла": [Интервью с А. М. Близнюком / Записала Н. Александрова] // Меркурій. – 2003. – № 3. – С. 4–6.

Близнюк А. М. "Зеленый туризм – это дело выгодное, это дело правильное" / А. М. Близнюк // Налоговый курьер. – 2003. – № 28. – С. 4.

Близнюк А. [Из выступления в рамках презентации Донецкой обл. в Европарламенте] / А. Близнюк // Всё. – 2003. – № 1. – С. 20–21.

Близнюк А. Ищите кубок Рубика: [Интервью с А. Близнюком / Записала О. Шепитько] // Донбасс-Инвест. – 2004. – Авг. – С. 4–9; Ваш компаньон. – 2003. – № 8. – С. 14–15.

Близнюк А. Концептуальні напрямки розробки стратегії формування індустрії переробки та утилізації відходів в екокризових промислових регіонах / А. Близнюк // Економіст. – 2001. – № 12. – С. 16–23.

Близнюк А. М. Координація дій на обласному рівні місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері туризму та суб'єктів підприємництва / А. М. Близнюк, Н. Й. Коніщева, Л. І. Давиденко // Вісн. Донец. ін-ту туризму. – 2005. – № 9. – С. 8–15.

Близнюк А. М. Методичні підходи до обґрунтування структури регіонального технопарку / А. М. Близнюк // Тези доп. всеукр. наук.-практ. конф.: "Теорія та практика управління у трансформаційний

період". – Т. 2: Проблеми регіонального управління. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2001. – С. 58–62.

Близнюк А. М. "Ми – українці. Поважаймо один одного!": [Інтерв'ю з А. М. Близнюком / Записав І. Зоц] // Налоговый курьер. – 2003. – № 9/10. – С. 2–3.

Близнюк А. М. Науково-методичні засади створення технопарку з ресурсозбереження та переробки відходів в Донецькій області / А. М. Близнюк // Схід. – 2001. – № 3. – С. 3–9.

Близнюк А. Наша задача – удешевити життя людей / А. Близнюк // Всє. – 2003. – № 6. – С. 57.

Близнюк А. М. Новые технологии – залог безопасности труда на предприятиях угольной отрасли / А. М. Близнюк // Меркурий. – 2004. – № 11. – С. 7–8.

Близнюк А. М. О стратегических перспективах международного сотрудничества и развития межгосударственных отношений Украины / А. М. Близнюк // Старопромислові регіони Західної і Східної Європи в умовах інтеграції: Зб. наук. пр. – Донецьк, 2003. – С. 6–14.

Близнюк А. М. Приоритеты развития Донецького региона: [Інтерв'ю с А. М. Близнюком / Записала Н. Степаненко] // Меркурий. – 2002. – № 12. – С. 6–9.

Близнюк А. М. 58 минут прямого эфира: [Інтерв'ю с А. М. Близнюком / Записал И. Супруненко] // Ваш компаньон. – 2003. – № 7. – С. 16.

Близнюк А. М. Региональные проблемы развития экономики Украины: (На примере Донец. обл.): (Моногр.) / А. М. Близнюк – Донецк: ДонГУЭТ, 2001. – 86 с.

Близнюк А. М. Самодостаточные регионы объединяют страну / А. М. Близнюк // Меркурий. – 2004. – № 2. – С. 8–9.

Близнюк А. М. Состояние и перспективы решения проблем в сфере обращения с отходами в Донецкой области / А. М. Близнюк // Матер. Донецкой обл. науч.-практ. конф. "Состояние выполнения "Программы использования отходов производства и потребления в Донецкой области на период до 2005 года", нормативно-правовые, организационные, экономические и научно-технические аспекты ее реализации". – Донецк: Фирма "Друк-Инфо", 2001. – С. 3–9.

Близнюк А. М. Стиль руководства – высокая требовательность: [Інтерв'ю с А. М. Близнюком / Записал С. Абуков] // Меркурий. – 2003. – № 7. – С. 9–10.

Близнюк А. М. Стратегія формування індустрії переробки та утилізації відходів в екокризових промислових регіонах / А. М. Близнюк // Економіка промисловості. – 2001. – № 1. – С. 115–124.

Близнюк А. М. Стратегія формування індустрії переробки та утилізації відходів в контексті інноваційної моделі економічного розвитку / А. М. Близнюк, Н. Й. Коніщева // Проблемы сбора, переработки и утилизации отходов. – Одесса: Одес. центр науч.-техн. и экон. информ., 2001. – С. 16–20.

Близнюк А. М. Формирование инфраструктуры управления индустрией переработки отходов (опыт Донец. и Днепропетровской областей) / А. М. Близнюк, Н. И. Конищева // Механізм регулювання економіки, економіка природокористування, економіка підприємства та організація виробництва. – Суми: Вид-во СумДУ, 2000. – Вип. 1. – С. 155–159.

Близнюк А. М. Человеческий смысл политики: [Интервью с пред. Донец. обл. совета А. Близнюком / Записала Е. Гайдаренко] // Донбасс-Инвест. – 2006. – № 3. – С. 6–12.

Близнюк А. М. Шляхи, що обирає Донеччина, – економічне та духовне відродження / А. М. Близнюк // Меркурий. – 2004. – № 8. – С. 4–5.

Близнюк А. Экологическая безопасность Донбасса: реальность и перспективы / А. Близнюк // Всё. – 2004. – № 1/2. – С. 5–7.

Близнюк А. "Экологическая устойчивость означает сохранение природного капитала..." / А. Близнюк // Рідна природа. – 2002. – № 1. – С. 15–17.

Близнюк А. М. Экономика должна работать на человека: [Интервью с А. М. Близнюком / Записал А. Васильев] // Меркурий. – 2003. – № 11. – С. 5–6.

Программа использования отходов производства и потребления в Донецкой области на период до 2005 года / А. И. Амоша, А. М. Близнюк, Т. В. Бородина; НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1999. – 121 с.: ил.

Региональная система управления использования отходов: опыт и проблемы: Программа использования отходов пр-ва и потребления в Донец. обл. / А. И. Амоша, А. М. Близнюк, Т. В. Бородина и др.; Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, ИЭП НАН Украины, 1999. – 112 с.: ил.

Про призначення А. Близнюка головою Донецької обласної державної адміністрації: Указ Президента України, 23 листоп. 2002, № 1059 // Уряд. кур'єр. – 2002. – 26 листоп. (№ 220). – С. 4.

Близнюк Анатолий Михайлович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 146.

Близнюк Анатолий Михайлович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – 2-е изд., доп. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2004. – С. 131.

Близнюк Анатолий Михайлович // Кто есть кто в Донецке: Биограф. справ. – Донецк: Инерхоббизекспо, 2005. – С. 47.

Близнюк Анатолий Михайлович // Кто есть кто в державному управлінні. – К.: Укр. вид. центр, 2002. – С. 48.

Близнюк Анатолий Михайлович // Кто есть кто в Україні. – К.: К.І.С., 2001. – С. 37.

Близнюк Анатолий Михайлович // Кто есть кто в Україні. – К.: К.І.С., 2004. – С. 65.

[Близнюк Анатолий Михайлович – губернатор Донецької області] // Перший. Донеччина. – 2004. – № 6. – С. 2–3.

Близнюк Анатолий Михайлович: [Фот.] // Деловая элита. – 2006. – [С. 14]. – (Спец. вып. журн. "Донбасс-Инвест").

Донбасс должен раскрыть свой потенциал // Донецк в лицах: Фотоальманах. – Донецк: Реклам. дом, 2004. – Кн. 1. – С. 16–17.

Проценко М. Представлен новый губернатор [Донецкой области А. М. Близнюк] / М. Проценко // Меркурий. – 2002. – № 11. – С. 12.

Шептуха В. В рыночной экономике не бывает пустоты: [Коммент. к встрече с журналистами пред. Донец. облгосадминистрации А. М. Близнюка] // Налоговый курьер. – 2004. – № 23. – С. 3.

Шептуха В. Всё выше эффективность хозяйствования и это способствует выполнению социальных программ / В. Шептуха // Налоговый курьер. – 2004. – С. 4–5, 39–40.

Шептуха В. Отчет Донетчины Президенту: [Крат. излож. беседы Президента Украины Л. Кучмы с пред. Донец. облгосадминистрации] // Налоговый курьер. – 2004. – № 6. – С. 4.

Шептуха В. Позитивний імпульс / В. Шептуха // Налоговый курьер. – 2003. – № 27. – С. 3.

Шептуха В. Прозрачность действий / В. Шептуха // Налоговый курьер. – 2003. – № 25/26. – С. 67.

Шептуха В. Щоб краще людям жилося: [Інформ. день керівника області А. М. Близнюка] // Налоговый курьер. – 2004. – № 4. – С. 2.

Шептуха В. Экономика становится все более эффективной / В. Шептуха // Налоговый курьер. – 2004. – № 16. – С. 2.

Ястримская А. Рабочая поездка губернатора [А. М. Близнюка] в Славянск / А. Ястримская // Меркурий. – 2003. – № 4. – С. 5–6.

**ЧУПРУН
ВАДИМ
ПРОКОПОВИЧ
(1943)**

*голова Донецької облдержадміністрації
(4 лютого 2005–3 травня 2006)*

Чупрун Вадим Прокопович (1943) з 4 лютого 2005 до 3 травня 2006 року був головою Донецької облдержадміністрації. З листопада 1992 до липня 1994 року був головою Донецької обласної ради народних депутатів.

Народився 5 січня 1943 року в с. Рівнопіль Волноваського району в родині службовця. Отримав вищу освіту.

З 1960 року був різноробом радгоспу "Донецький" Волноваського району Донецької області.

1961 року вступив до Мелітопольського інституту механізації сільського господарства на спеціальність інженера-механіка.

Закінчивши інститут, з 1966 року працював механіком відділення, з 1968 року – головним інженером Донецької птахофабрики Волноваського району.

З жовтня 1971 до січня 1974 року – керував Волноваським районним об'єднанням "Сільгосптехніка".

У лютому 1974 року був обраний другим секретарем Волноваського райкому КПУ. З 1976–1978 року був слухачем Вищої партійної школи при ЦК КПУ, а з грудня 1978 року, після закінчення Вищої партійної школи ЦК КПУ, був обраний першим секретарем Артемівського райкому КПУ.

З вересня 1988 року працював завідувачем аграрного відділу, потім із червня 1989 до серпня 1991 року – секретарем Донецького обкому КПУ.

1991–1992 роки – був заступником директора обласного управління з садівництва.

У листопаді 1992 року був обраний головою Донецької облради народних депутатів.

Протягом січня 1995–грудня 1999 року та серпня 2002–липня 2004 року – перебував на посаді Надзвичайного і Повноважного Посла України в Туркменістані.

З вересня 2004 до лютого 2005 року працював першим заступником голови правління Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України".

Протягом лютого 2005–травня 2006 року перебував на посаді голови Донецької облдержадміністрації. Був депутатом Донецької облради ХХ, ХХІ скликань.

У серпні 2006 року призначено першим заступником Міністра палива та енергетики України.

За успіхи в розвитку сільського господарства нагороджений орденами "Знак Пошани" (1968), Трудового Червоного Прапора (1973), "За заслуги" III ступеня (1999), "За заслуги" II ступеня (2004), медалями "За доблесну працю", "За трудову доблесть", "Ветеран праці", "За любов до Вітчизни" (Туркменістан), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2001).

***

Держархів Донецької області, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5806а, арк. 245.
Там само, ф. Р-2794, оп. 5, спр. 605, арк. 1–30.

***

Чупрун В. П. З нагоди 14-ї річниці незалежності України / В. П. Чупрун // Меркурій. – 2005. – № 8. – С. 6–8.

Чупрун В. П. Знакомьтесь: губернатор Чупрун: [Интервью с губернатором Донец. обл. В. П. Чупруном / Записал Ю. Сагань] // Удачный выбор. – 2005. – № 32. – С. 24–25.

Чупрун В. П. Развитие предпринимательства – основа социальных и экономических преобразований / В. П. Чупрун // Меркурій. – 2005. – № 3. – С. 11.

Чупрун В. П. Сто дней губернатора: итоги обнадеживают / В. П. Чупрун // Меркурій. – 2005. – № 6. – С. 8–10.

Про призначення В. Чупруна головою Донецької обласної державної адміністрації: Указ Президента України, 4 лют. 2005, № 171 // Уряд. кур'єр. – 2005. – 8 лют. (№ 23). – С. 5.

Александрова Н. Энергетика инноваций и прогресса / Н. Александрова // Меркурий – 2005. – № 3. – С. 6–7.

Папуш И. А. Чупрун Вадим Прокофьевич // Папуш И. А. Творческая деятельность греков Приазовья конец XIX–XX вв.: Энцикл. справ. / И. А. Папуш. – Мариуполь, 2000. – С. 146.

Папуш И. А. Чупрун Вадим Прокофьевич // Папуш И. А. История и творчество греков Приазовья (1778–2004) / И. А. Папуш. – Мариуполь: ЗАО "Газ. "Приазов. рабочий", 2005. – С. 235.

Первые шаги нового губернатора Донецкой области В. П. Чупруна // Меркурий. – 2005. – № 2. – С. 4–6.

Рабочий визит губернатора [В. П. Чупруна] в Горловку // Меркурий. – 2005. – № 5. – С. 6–7.

Сергеев В. В. Чупрун: "Життя триває!" / В. Сергеев // Налоговый курьер. – 2006. – № 4. – С. 2–3.

Чупрун Вадим Прокофьевич // Донбасс. – 2006. – Спец. вып. – С. 175–176.

Чупрун Вадим Прокопович // Кто є хто в державному управлінні. – К.: Укр. вид. центр, 2002. – С. 597.

Чупрун Вадим Прокопович // Кто є хто в Україні. – К.: Фенікс, 1997. – С. 288.

Чуприн Вадим Прокопович // Кто є хто в Україні. – К.: К.І.С., 2004. – С. 927.

Чупрун Вадим Прокопович // Кто є хто в українській політиці. – К.: К.І.С., 1996. – Вип. 3. – С. 299.

Шептуха В. Вадим Чупрун: поспішає повільно, але упевнено / В. Шептуха // Налоговый курьер. – 2006. – № 3. – С. 2–3.

**ЛОГВИНЕНКО
ВОЛОДИМИР
ІВАНОВИЧ
(1944)**

*голова Донецької облдержадміністрації
(16 травня 2006)*

Логвиненко Володимир Іванович (1944) із 16 травня 2006 року на посаді голови Донецької облдержадміністрації.

Народився 14 жовтня 1944 року в с. Новопідгородне Дніпропетровської області в родині робітника. Отримав вищу освіту. Був членом КПРС із 1967 року.

1953 року родина переїхала на проживання до Красноармійська.

З 1968 року, після служби в Радянській Армії, працював слюсарем-сантехніком будівельного управління № 4 тресту "Сантехелектромонтаж" м. Красноармійськ, потім – інженером, старшим інженером, начальником навчально-курсowego комбінату, виконавцем робіт у тресті "Красноармійськшахтобуд".

Закінчив Ясинуватський будівельний технікум.

У 1974 році закінчив Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут за фахом інженера-будівельника.

Із 1974 до 1977 року був інструктором промислово-транспортного відділу Красноармійського міськкому КПУ.

Протягом 1977–1978 років працював головним інженером будівельного управління № 6 тресту "Красноармійськжитлобуд".

З 1978 до 1984 року – інструктор відділу будівництва Донецького обкому КПУ.

У жовтні 1984–листопаді 1988 року був головою виконкому Краматорської міськради.

1988 року стає заступником начальника, першим заступником начальника Головного планово-економічного управління Донецького облвиконкому, а у квітні 1990 року – першим заступником, із грудня 1990 – заступником голови, з липня 1991 – першим заступником голови виконкому Донецької обласної ради народних депутатів.

З квітня 1992 до березня 1995 року був першим заступником голови Донецької облдержадміністрації. У 1995 році – першим заступником голови з виконавчої роботи з питань виробництва товарів народного споживання, торгівлі та побуту Донецької обласної ради народних депутатів.

Протягом січня 1996–квітня 2002 року працював заступником генерального директора, директором концерну "Енерго" м. Донецьк.

З квітня 2002 року працював заступником голови з питань промисловості, енергетики, транспорту та зв'язку Донецької облдержадміністрації.

16 травня 2006 року призначено головою Донецької облдержадміністрації.

Депутат Донецької облради XI–XX, XXII скликань.

Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2003), нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2004), ювілейною медаллю "За перемогу над Німеччиною" (1965), срібною медаллю "10 років незалежності України" (2003). Заслужений працівник промисловості України (2004).

Як досвідчений організатор будівельної справи, запрошувався на роботу в Красноармійський міський і Донецький обласний комітети партії для координації будівництва стану "3000" в Маріуполі, заводів "Стирол" у Горлівці й "Топаз" у Донецьку, Макіївського бавовняного комбінату, електростанції "ЗудРЕС-2".

***

Держархів Донецької області, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 5806а, арк. 215.

Там само, ф. Р-2794, оп. 5, спр. 604, арк. 1–28.

***

Логвиненко В. Визначення раціонального рівня виробництва вугільної продукції / В. Логвиненко, В. Гриньов // Економіка України. – 2005. – № 9. – С. 88–91. – (Замітки, листи).

Логвиненко В. И. Преумножая шахтерские традиции: День шахтера в Донецке / В. И. Логвиненко // Меркурий. – 2004. – № 8. – С. 9–10.

Логвиненко В. И. Проблемы развития добычи угля на шахтах Донецкой области / В. И. Логвиненко, В. Г. Гринев // Економіка промисловості. – 2005. – № 1. – С. 19–24.

Логвиненко В. И. Развитие энергосбережения в регионе: Моногр. / В. И. Логвиненко. – Донецк: Юго-Восток, 2005. – 120 с.

Логвиненко В. И. Региональные проблемные ситуации как объект анализа и оценок / В. И. Логвиненко; НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1998. – 23 с.

Логвиненко В. И. Энергетический потенциал Донбасса / В. И. Логвиненко // Развитие энергосбережения в регионе. – Донецк, 2005. – С. 31–37.

Янукович В. Привлечение инвестиций в базовые отрасли промышленности – основы стабильного социально-экономического развития региона / В. Янукович, В. Логвиненко // Всё. – 2000. – № 1. – С. 3–8.

***

Про призначення В. Логвиненка головою Донецької обласної державної адміністрації: Указ Президента України, 16 трав. 2006, № 395 // Уряд. кур'єр. – 2006. – 18 трав. (№ 91). – С. 4.

Владимир Иванович Логвиненко, председатель Донецкой областной государственной администрации // Меркурий. – 2006. – № 5. – С. 7.

Его профессия – созидатель // Донецк в лицах: Фотоальманах. – Донецк: Реклам. дом, 2004. – Кн. 1. – С. 56–57.

Логвиненко В. И. Антикризисный губернатор: [Интервью с губернатором Донец. обл. В. И. Логвиненко / Записала Е. Гайдаренко] // Донбасс-Инвест. – 2006. – № 3. – С. 13–19.

Логвиненко В. И. Головоломки для губернатора: [Интервью с губернатором Донец. обл. В. И. Логвиненко / Записал Ю. Сагань] // Удачный выбор. – 2006. – № 46. – С. 13–14.

Логвиненко Владимир Иванович // Кто есть кто в Донецке: Биогр. справ. – Донецк: Интерхоббиэкспо, 2000. – С. 127.

Логвиненко Владимир Иванович // Кто есть кто в Донецке: Биогр. справ. – Донецк: Интерхоббиэкспо, 2005. – С. 192.

Логвиненко Владимир Иванович: [Фот.] // Деловая элита. – 2006. – [С. 13]. – (Спец. вып. журн. "Донбасс-Инвест").

Сергеев В. В. Логвиненко: "Головний напрямок – соціальний" / В. Сергеев // Налоговый курьер. – 2006. – № 6. – С. 8–11.

КЕРІВНИКИ ОБЛАСНОГО КОМІТЕТУ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ

**ЧУВИРІН
МИХАЙЛО
ЄВДОКИМОВИЧ
(1883–1947)**

*перший секретар Донецького обкому КП(б)У
(липень 1932–вересень 1932)*

Чувирін Михайло Євдокимович (1883–1947) з липня до вересня 1932 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КП(б)У.

Довідка на сторінці 14.

**АКУЛОВ
ІВАН
ОЛЕКСІЙОВИЧ
(1888–1939)**

***перший секретар Донецького обкому КП(б)У
(вересень 1932–вересень 1933)***

Акулов Іван Олексійович (1888–1939) з вересня 1932 до вересня 1933 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КП(б)У.

Народився в Петербурзі в сім'ї дрібного торговця. З 1917 року – на партійній роботі. Працював на Уралі, у Киргизії, Криму. З 1924 року працював головою Донецького губернського відділу Всеросійського союзу гірників. У 1925 році був обраний головою Всеукраїнського союзу гірників, 1927 року – головою республіканської ради профспілок, 1929 року – секретарем ВЦРПС.

У вересні 1932 року вдруге був направлений на Донбас, де був обраний першим секретарем Донецького обкому КП(б)У.

У квітні 1933 року Рада Народних Комісарів (Раднарком) та Центральний Комітет КПРС ухвалили постанову "Про роботу вугільної промисловості Донбасу", в якій були визначені причини відставання у вугільній галузі та конкретні заходи щодо їх подолання.

Акулов І. О. виступив з доповіддю на першій Вседонецькій конференції ударників вугільної промисловості. Зробивши глибокий аналіз стану вугільної промисловості, він встановив конкретні цілі: вимагати закріплення кваліфікованих робітників на шахтах, направити до забою кращі інженерно-технічні кадри, провести боротьбу з порушниками дисципліни. У період перебування О. І. Акулова на посаді секретаря обкому партії велось масштабне промислове будівництво.

У 1933–1935 роках був прокурором СРСР, секретарем ЦВК СРСР. На XV з'їзді – обраний членом ЦК ВКП(б). У 1939 році був репресований.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 1, спр. 5, арк. 58.
Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 107.
Там само, ф. П-326, оп. 2, спр. 37, арк. 25.

***

Акулов Иван Алексеевич // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1970. – Т. 1. – С. 364–365.

Акулов Иван Алексеевич // Известия ЦК КПСС. – 1990. – № 7. – С. 82.

Акулов Иван Олексійович // Рад. енцикл. історії України. – К., 1969. – Т. 1. – С. 43.

Акулов Иван Олексійович // УРЕ. – К., 1959. – Т. 1. – С. 147.

Акулов Иван Алексеевич // УСЭ. – К., 1978. – Т. 1. – С. 116.

Блинов А. С. Иван Акулов / А. С. Блинов. – М.: Политиздат, 1967. – 79 с.: ил.

Голубова А. Был настоящим большевиком: К 100-летию со дня рождения И. А. Акулова / А. Голубова // Рабочая газ. – 1988. – 12 апр.

Заставская Н. С большевистской закалкой: 100 лет со дня рождения И. А. Акулова / Н. Заставская // Веч. Донецк. – 1988. – 18 апр.

Левін В. С. Боець ленінського гарту / В. С. Левін // Укр. іст. журн. – 1978. – № 3. – С. 119–124.

Михайлов В. Человек долга и чести / В. Михайлов // Правда Украины. – 1988. – 12 апр.

Парсенюк Б. Сталінські губернатори: І. О. Акулов / Б. Парсенюк // Донеччина. – 2002. – 10 жовт.

Парсенюк Б. Червоні губернатори / Б. Парсенюк // Схід. часопис. – 1995. – 12–18 серп.; 22 серп. – 1 верес.

Ясенов Е. Наша область начиналась на бумаге / Е. Ясенов // Золотой Скиф. – 2002. – № 1. – С. 67.

**САРКІСОВ (ДАНІЄЛЯН)
САРКІС
АРТЕМОВИЧ
(1898–1937)**

*перший секретар Донецького обкому КП(б)У
(вересень 1933–травень 1937)*

Саркісов (Данієлян) Саркіс Артемович (1897–1937) з вересня 1933 до травня 1937 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КП(б)У.

Народився у м. Шуша Нагірного Карабаху Азербайджану в родині робітників. У 1916 році закінчив Шушенську вчительську семінарію і декілька місяців у 1916 році вчився у вірменській духовній академії. З 1917 року був членом Комуністичної партії. Під час громадянської війни вів підпільну партизанську роботу в Баку. З 1920 року – на партійній роботі. У 1929 році був направлений на роботу до Обласної споживспілки м. Воронеж. З 1930 року працював у Москві заступником голови Хлібоцентру. У вересні 1932 року його направляють на роботу в Донбас. Спочатку був секретарем обкому партії з постачання, а потім – першим секретарем обкому партії. Одночасно керував комбінатом "Донбасвугілля".

За період своєї роботи на цій посаді багато уваги приділяв розвитку промисловості та сільського господарства, побутовим умовам життя трудящих. У цей час Донбас стає батьківщиною стахановського руху.

Життя Саркісова С. А. обірвалося трагічно, коли він був репресований у 1937 році. Нагороджений орденом Леніна. 1957 року посмертно реабілітований.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 1, спр. 37, арк. 25.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 41, арк. 264.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 863, арк. 40, 54.

Там само, ф. Р-2109, оп. 1, спр. 315, арк. 53–69.

***

Саркисов С. Довести до конца дело создания мощной сельскохозяйственной базы индустриального Донбасса: Докл. на IV пленуме Донец. обкома КП(б)У 29–31 окт. 1934 г. С. Саркисова / С. Саркисов. – Сталино: Б. и., 1934. – 83 с.

Саркисов С. Задачи угольного Донбасса в связи со стахановским движением / С. Саркисов // Первый Вседонецкий слет стахановцев-мастеров угля, 7–10 янв. 1936. – К., 1936. – С. 37–81.

***

Бурносов В. Ф. Некоторые страницы 1937. Как это было: / В. Ф. Бурносов // Новые страницы в истории Донбасса. – Донецк, 1992. – Кн. 2. – С. 104, 105, 109.

Бут О. М. Економічна контрреволюція в Україні в 20–30 роки ХХ століття: Від нових джерел до нового осмислення / О. М. Бут, П. В. Добров. – 2-е вид., випр. та доповн. – Донецьк: Вид-во "УкрНТЕК", 2002. – С. 190–194, 196, 199, 227, 233, 241, 248.

Бут А. Н. "Экономическая контрреволюция в Украине в 20–30 годы ХХ века": от новых источников к новому осмыслению / А. Н. Бут, П. В. Добров. – Донецк: КИТИС, 2000. – С. 182, 200–202, 204–206, 208–210.

Из приговора Военной Коллегии Верховного Суда Союза ССР о расстреле бывшего секретаря Донецкого обкома КП(б)У Саркисова (Даниельяна) С. А. // Михненко А. Новейшая история Донецкого бассейна (80-е годы XIX века – 40-е годы XX века) / А. Михненко. – Донецк, 1998. – С. 209.

Клиндухов А. Солдат партии / А. Клиндухов, Н. Маценко // Соц. Донбасс. – 1963. – 18 апр.

Ксенофонтова Н. На чолі комуністів Донбасу: До 90-річчя з дня народження С. А. Саркісова / Н. Ксенофонтова // Рад. Донеччина. – 1988. – 26 лют.

Лихолобова З. Г. Вибрані праці / З. Г. Лихолобова. – Донецьк: Юго-Восток, 2003. – С. 351, 354, 356, 358, 362, 363, 369, 370, 374, 375, 379, 385.

Лихолобова З. Г. Сталінський тоталітарний режим та політичні репресії кінця 30-х років в Україні (переважно на матеріалах Донбасу) / З. Г. Лихолобова. – Донецьк: ДонДУ, 1996. – С. 45, 46, 50, 58, 59, 63, 65, 66, 74, 94.

Нікольський В. М. Трагічні 1936–1938 роки / В. М. Нікольський // Правда через роки. – Донецьк: Донец. обл. редкол. "Реабілітовані історією", 1995. – [Вип. 1]. – С. 30–32, 35.

Саркісов (Даниельян) Саркіс Артемович // Известия ЦК КПСС. – 1989. – № 12. – С. 110.

Саркісов Саркіс Артемович // Рад. енцикл. історії України. – К., 1972. – Т. 4. – С. 53.

Саркісов Саркіс Артемович // УСЭ. – К., 1983. – Т. 9. – С. 470.

Парсенюк Б. Ф. Доля секретаря обкому / Б. Ф. Парсенюк // Реабілітовані історією. Донецька область. – Донецьк: Регіон, 2004. – Кн. 1. – С. 427–438.

Парсенюк Б. Сталінські губернатори: С. А. Саркісов / Б. Парсенюк // Донеччина. – 2002. – 10 жовт.

Парсенюк Б. Ф. Судьба секретаря обкома / Б. Ф. Парсенюк // Правда через годы... / Сост.: А. Н. Бут и др. – Донецк, 2002. – Вып. 6. – С. 36–64.

Парсенюк Б. Червоні губернатори / Б. Парсенюк // Схід. часопис. – 1995. – 28 листоп.

Ткач А. Призванный революцией: К 90-летию со дня рождения С. А. Саркісова / А. Ткач // Рабочая газ. – 1988. – 13 февр.

Ясенов Е. Наша область начиналась на бумаге / Е. Ясенов // Золотой Скиф. – 2002. – № 1. – С. 67.

ПРАМНЕК (ПРАМНІЄКС)

**ЕДУАРД
КАРЛОВИЧ
(1899–1938)**

***перший секретар Донецького обкому КП(б)У
(травень 1937–квітень 1938)***

Прамнек Едуард Карлович (1899–1938) з травня 1937 до квітня 1938 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КП(б)У.

Народився в Латвії. У ранньому дитинстві втратив батька. Кілька років був пастухом, потім пішов у каменярі й на цій посаді працював до 1918 року. У травні 1917 року вступив до партії більшовиків.

На початку 1919 року вступив до лав Червоної Армії та воював на Польському, Південному, Врангелівському фронтах як рядовий 7-го Латиського полку, потім – як комісар полку. У 1920 році на чолі свого полку проходив через Донбас і бував у Юзівці.

У 1921 році його направляють на навчання до Петрограду, але вчитися не довелось. Разом з іншими комуністами він йде добровольцем на ліквідацію кронштадтського повстання.

1924 року, після дворічного навчання, ЦК партії Прамнека Е. К. було направлено на роботу до м. Нижній Новгород Горьківського краю, де він працював протягом 13 років. Його робота почалась із заводу "Красная Етна", де його обрали секретарем партійної організації, потім він працював секретарем декількох районних комітетів партії. У 1928 році Прамнека Е. К. обрано першим секретарем В'ятського губернського комітету партії. У 1930 році його обирають другим секретарем Горьківського крайового комітету партії, а на початку 1934 року працював першим секретарем Горьківського крайового комітету ВКП(б).

У травні 1937 року ЦК ВКП(б) відрядив Прамнека Е. К. на керівну партійну роботу до Донбасу, де його було обрано першим секретарем Донецького обкому.

6 жовтня 1937 року в м. Сталіно відкрився Вседонецький зліт стахановців і ударників вугілля, на який приїхали відомі люди Донбасу, гірники Кузбасу, Караганди, Підмосковного басейну. Прамнек Е. К. був обраний до президії зльоту і виступив з промовою, в якій відзначив важливість подальшого розвитку стахановського руху і поліпшення роботи шахт Донбасу. Був обраний депутатом Верховної Ради Радянського Союзу першого скликання.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 1, спр. 863, арк. 40.

Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1093, арк. 23.

Вседонецький зліт стахановців і ударників вугілля // Колгоспник Донеччини. – 1937. – 7 жовт. – С. 1.

Кандидатом у депутати Ради Союзу висунуто Едуарда Карловича Прамнека // Колгоспник Донеччини. – 1937. – 13 листоп. – С. 1.

Голосуйте за товариша Прамнека! // Колгоспник Донеччини. – 1937. – 15 листоп. – С. 1.

Вступительная речь тов. Прамнека на Вседонецком слете стахановцев и ударников угля // Соц. Донбасс. – 1937. – 7 окт. – С. 1.

***

Лихолобова З. Г. Сталінський тоталітарний режим та політичні репресії кінця 30-х років в Україні (Переважно на матеріалах Донбасу) / З. Г. Лихолобова. – Донецьк: ДонДУ, 1996. – С. 76.

Парсенюк Б. Сталінські губернатори: Е. К. Прамнек / Б. Парсенюк // Донеччина. – 2002. – 24 жовт.

Парсенюк Б. Червоні губернатори / Б. Парсенюк // Схід. часопис. – 1995. – 11, 30 груд.

Прамнек (Прамниекс) Эдуард Карлович // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1975. – Т. 20. – С. 496.

Прамнек (Прамниекс) Эдуард Карлович // Известия ЦК КПСС. – 1989. – № 12. – С. 109.

Прамнек (Прамниекс) Эдуард Карлович // УСЭ. – К., 1982. – Т. 8. – С. 489.

**ЩЕРБАКОВ
ОЛЕКСАНДР
СЕРГІЙОВИЧ
(1901–1945)**

*перший секретар Донецького обкому КП(б)У
(з 3 червня 1938 року – Сталінського)
(квітень–листопад 1938)*

Щербаков Олександр Сергійович (1901–1945) з квітня до листопада 1938 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КП(б)У (з 3 червня 1938 року – Сталінського).

Народився у м. Руза (Московська область) у родині робітника. Трудову діяльність почав учнем у друкарні. У 1918 році вступив до ВКП(б). З 1918 до 1922 року – на комсомольській роботі, потім протягом 1921–1924 років навчався в Комуністичному університеті ім. Я. М. Свердлова і з 1930–1932 рік – в інституті червоної професури. З 1932 року на роботі в апараті ЦК ВКП(б). У 1934 році обраний секретарем Спілки радянських письменників СРСР. Протягом 1936–1937 років працював секретарем Ленінградського обкому партії, у 1937–1938 роках – секретарем Іркутського обкому партії. У квітні 1938 року обраний першим секретарем Донецького обкому КП(б)У.

У 1938–1945 роках працював першим секретарем Московського міського та обласного комітетів партії. З 1941 року обраний секретарем ЦК ВКП(б) і кандидатом у члени Політбюро ЦК ВКП(б). З 1942 року був начальником Головного політичного управління (ГПУ) Червоної Армії. З жовтня 1942 року – заступник народного комісара оборони СРСР. Одночасно був начальником Радянського інформбюро, заступником наркому оборони СРСР. З 1943 року – генерал-полковник.

Делегат XVI–XIII з'їздів ВКП(б). Депутат Верховної Ради СРСР.

Нагороджений трьома орденами Леніна, іншими орденами і медалями. Похований на Красній площі біля Кремлівської стіни.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 1, спр. 1093, арк. 23.
Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1101, арк. 46.

***

Парсенюк Б. Сталінські губернатори: О. С. Щербаков / Б. Парсенюк // Донеччина. – 2002. – 24 жовт.

Пупышев Н. А. С. Щербаков / Н. Пупышев // Комиссары: Сб. – М.: Мол. гвардия, 1988. – С. 348–397.

Пупышев Н. В. В памяти и в сердце / Н. В. Пупышев. – М.: Воениздат, 1986. – 279 с.

Пупышев Н. В. Из воспоминаний о А. С. Щербакове / Н. В. Пупышев // Дружба народов. – 1985. – № 2. – С. 162–174.

Щербаков Александр Сергеевич // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1978. – Т. 29. – С. 535–536.

Щербаков Александр Сергеевич // Известия ЦК КПРС. – 1990. – № 7. – С. 133–143.

Щербаков Александр Сергеевич // Рад. ецикл. історії України. – К., 1972. – Т. 4. – С. 538–539.

Щербаков Александр Сергеевич: [Сов. гос. и парт. деятель, 1901 – 1945: Некролог] // Соц. Донбасс. – 1945. – 12 мая.

Щербаков Олександр Сергійович // УРЕ. – К., 1964. – Т. 16. – С. 405.

Щербаков Александр Сергеевич // УСЭ. – К., 1985. – Т. 12. – С. 389.

Ясенов Е. Наша область начиналась на бумаге / Е. Ясенов // Золотой Скиф. – 2002. – № 1. – С. 67.

**ЛЮБАВІН
ПЕТРО
МИТРОФАНОВИЧ
(1898–1941)**

*перший секретар Сталінського обкому КП(б)У
(листопад 1938–серпень 1941)*

Любавін Петро Митрофанович (1898–1941) з листопада 1938 до серпня 1941 року був першим секретарем Сталінського обласного комітету КП(б)У.

Народився у м. Воронеж, у родині робітника. Закінчив Дніпропетровський хіміко-технологічний інститут. У 1938 році направлений у Донбас, де в листопаді 1938 року був обраний першим секретарем обкому партії. Багато сил та енергії віддавав підйому творчої активності трудящих. Часто зустрічався з керівниками підприємств, робітниками. З початком Вітчизняної війни був направлений на фронт як член Воєнної ради у званні бригадного комісара. 4 серпня 1941 року загинув на фронті.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 1, спр. 1101, арк. 46.
Там само, ф. П-326, оп. 1, спр. 1946, арк. 105.

***

Ксенофонтова Н. Боець партії: До 90-річчя з дня народження П. М. Любавіна / Н. Ксенофонтова // Рад. Донеччина. – 1988. – 11 листоп.

Парсенюк Б. Сталінські губернатори: П. М. Любавін / Б. Парсенюк // Донеччина. – 2002. – 24 жовт.

Парсенюк Б. Червоні губернатори / Б. Парсенюк // Схід. часопис. – 1996. – 1–15 січ.

**ДРОЖЖИН
МИХАЙЛО
ІВАНОВИЧ
(1926–?)**

***перший секретар Сталінського обкому КП(б)У
(червень 1943-лютий 1944)***

Дрожжин Михайло Іванович (1926–?) з червня 1943 до лютого 1944 року був першим секретарем Сталінського обласного комітету КП(б)У.

Біографічні відомості відсутні.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 2, спр. 17.
Там само, ф. П-326, оп. 2, спр. 41, арк. 55.

**МЕЛЬНИКОВ
ЛЕОНІД
ГЕОРГІЙОВИЧ
(1906–1981)**

***перший секретар Сталінського обкому КП(б)У
(лютий 1944-липень 1947)***

Мельников Леонід Георгійович (1906–1981) з лютого 1944 до липня 1947 року був першим секретарем Сталінського обласного комітету КП(б)У.

Народився у с. Дегтярьовка Брянської області. У 1933–1936 роках вчився в Донецькому індустріальному інституті. З 1939 року – на партійній роботі у м. Сталіно. У роки Вітчизняної війни був на партійній роботі в армії. Як фахівець гірничої справи був відкликаний з лав Радянської Армії і до кінця 1943 року працював першим секретарем Карагандинського обкому партії, з лютого 1944 до липня 1947 року – Сталінського обкому. У 1947–1953 роках працював секретарем ЦК КП(б)У (з 1952 – КПУ).

З 1953 до 1955 року був послом СРСР у Румунській Народній Республіці, протягом 1955–1961 років – Міністром будівництва підприємств вугільної промисловості СРСР.

З 1966 до 1981 року працював головою Державного комітету з нагляду безпеки ведення робіт у промисловості та гірничого нагляду при Раді Міністрів СРСР.

Депутат Верховної Ради СРСР і УРСР багатьох скликань.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 2, спр. 106, арк. 1, 2.

***

Гейер В. Г. Крупный партийный и государственный деятель / В. Г. Гейер // Сов. студент. – 1986. – 6 нояб.

Верному сыну партии [Л. Г. Мельникову открыта мемориальная доска в Донецке] // Соц. Донбасс. – 1983. – 13 нояб.

Кожукало І. П. Л. Г. Мельников: нарис політичної діяльності / І. П. Кожукало // Укр. іст. журн. – 1989. – № 9. – С. 95–105.

Мельников Леонид Георгиевич // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 98–100.

Мельников Леонид Георгиевич // Известия ЦК КПРС. – 1990. – № 7. – С. 110.

Мельников Леонід Георгійович // Рад. енцикл. історії України. – К., 1971. – Т. 3. – С. 114.

Мельников Леонид Георгиевич // УСЭ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 411.

Прийменко А. Верный сын партии: К 80-летию со дня рождения Л. Г. Мельникова / А. Прийменко // Соц. Донбасс. – 1986. – 31 мая.

**СТРУЄВ
ОЛЕКСАНДР
ІВАНОВИЧ
(1906–?)**

*перший секретар Сталінського обкому КП(б)У
(з 1952 року – КПУ)
(липень 1947-вересень 1953)*

Струєв Олександр Іванович (1906–?) з липня 1947 до вересня 1953 року був першим секретарем Сталінського обласного комітету КП(б)У (з 1952 року – КПУ).

Довідка на сторінці 27.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 4, спр. 645, арк. 2.

**КАЗАНЕЦЬ
ІВАН
ПАВЛОВИЧ
(1918–?)**

***перший секретар Сталінського обкому КПУ
(вересень 1953–лютий 1960)***

Казанець Іван Павлович (1918–?) з вересня 1953 до лютого 1960 року був першим секретарем Сталінського обласного комітету КПУ.

Народився в с. Лоцмано-Кам'янка (тепер у складі м. Дніпропетровськ) в селянській родині. Після закінчення Дніпропетровського індустріального технікуму в 1937 році був направлений до Сибіру, де працював на Кузнецькому металургійному комбінаті спочатку електромонтером, потім майстром, інженером-технологом, начальником дільниці заводських підстанцій. Одночасно вчився на вечірньому відділенні Сибірського металургійного інституту за спеціальністю інженера-металурга (м. Новокузнецьк), який закінчив у 1944 році. З 1944 до 1952 року працював на відбудовних роботах на металургійному заводі в м. Єнакієве, де пройшов шлях від начальника зміни до начальника листопрокатного цеху і першого секретаря міського комітету партії. У 1952–1953 роках працював першим секретарем Макіївського міськкому партії. Протягом 1953–1960 років – на посаді першого секретаря Сталінського обкому партії. З 1960 до 1963 року працював на посаді другого секретаря ЦК КПУ, у 1963–1965 роках – головою Ради Міністрів УРСР, а з 1965 до 1985 року був Міністром чорної металургії СРСР.

Був обраний депутатом Верховної Ради СРСР, членом ЦК КПУ та кандидатом у члени ЦК КПРС.

Нагороджений трьома орденами Леніна і трьома медалями.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 87, спр. 532.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1 доп., спр. 38, арк. 33.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1 доп., спр. 40, арк. 74.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 1086а, арк. 25.

***

Казанец І. П. О черной металлургии США / И. П. Казанец. – М.: Металургія, 1975. – 199 с.: ил.

Казанец І. П. Черная металлургия в девятой пятилетке / И. П. Казанец. – М.: Металургія, 1972. – 112 с.: ил.

Казанец І. П. Черная металлургия на рубеже новой пятилетки / И. П. Казанец. – М.: Металургія, 1971. – 71 с.: ил.

***

Казанец Іван Павлович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом. "Деловая Украина", 2001. – С. 98–100, 118–125.

Казанец Іван Павлович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – 2-е изд., доп. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2004. – С. 184–185.

Казанец Іван Павлович // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1975. – Т. 11. – С. 137.

Казанець Іван Павлович // Рад. енцикл. історії України. – К., 1970. – Т. 2. – С. 287.

Казанець Іван Павлович // УРЕ. – К., 1961. – Т. 6. – С. 59–60.

Казанец Іван Павлович // УСЭ. – К., 1980. – Т. 4. – С. 392.

**ЛЯШКО
ОЛЕКСАНДР
ПАВЛОВИЧ
(1915–2002)**

*перший секретар Сталінського обкому КПУ
(з 9 листопада 1961 року – Донецького)
(березень 1960–липень 1963)*

Ляшко Олександр Павлович (1915–2002) з березня 1960 до липня 1963 року був першим секретарем Сталінського обласного комітету КПУ (з 9 листопада 1961 року – Донецького).

Народився у м. Міллерове Ростовської області. Трудову діяльність почав 1930 року учнем слюсаря інструментальної майстерні паровозного депо. У 1935 році закінчив із відзнакою Артемівський дорожньо-механічний технікум. Але продовжити навчання у вищому навчальному закладі довелось відкласти на два роки у зв'язку з матеріальними труднощами родини. У цей час працював механіком автобази, викладав у Артемівську, був завучем Донецької обласної школи автомеханіків. Потім вступив до Донецького індустріального інституту на металургійний факультет, де навчався протягом 1937–1941 років.

З початком Вітчизняної війни у 1941 році з 5 курсу інституту був направлений до другого Харківського танкового училища, потім студентів училища було направлено до глибокого тилу в Самарканд, де було організоване навчання за прискореною програмою середнього військового училища. Після закінчення закладу з відзнакою йому було присвоєно звання лейтенанта. У 1942–1943 роках брав участь у боях в якості командира танкового взводу в складі 37-го окремого бронетанкового батальйону Північно-Кавказького фронту. На фронті в 1942 році вступив до Комуністичної партії.

Навесні 1943 року батальйон розформували, Ляшка О. П. відправили на курси перепідготовки командирів самохідної артилерії.

Після закінчення курсів призначили на майорську посаду викладачем курсу самохідної артилерії 2-го Харківського офіцерського училища, де Ляшка О. П. обрали секретарем партбюро.

Протягом 1945–1951 років працював на відбудовних роботах у Краматорську, спочатку інженером з ремонту обладнання групи металургійних цехів у відділі головного механіка, потім перейшов у мартенівський цех. Одночасно в 1947 році захистив диплом у Донецькому індустріальному інституті. У 1949–1951 роках працював на посаді заступника директора Новокраматорського машинобудівного заводу. 1952 року його було обрано першим секретарем Краматорського міського комітету партії, де працював до 1954 року.

1954–1957 роки – був секретарем, 1957–1960 – другим секретарем, а з березня 1960 року – першим секретарем Сталінського обкому партії. З січня до липня 1963 року – першим секретарем Донецького промислового обкому. З 1963 до 1969 року працював секретарем ЦК КПУ, у 1969–1972 роках – головою Президії Верховної Ради УРСР, у 1972–1987 роках – головою Ради Міністрів УРСР, член Президії Ради Міністрів СРСР. З 1987 року перебував на пенсії.

Обирався депутатом Донецької облради, Верховної Ради СРСР і УРСР, членом ЦК КПРС.

Кавалер багатьох державних нагород: п'яти орденів Леніна, двох орденів Трудового Червоного Прапора, в тому числі незалежної України – нагороджений орденом Ярослава Мудрого.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 132, спр. 542.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 759, арк. 5.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 978, арк. 6.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1 доп., спр. 38, арк. 212.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1 доп., спр. 40, арк. 90.

***

Ляшко А. П. Груз памяти: Трилогия: Воспоминания / А. П. Ляшко. – К.: Деловая Украина, 1997–2001.

Кн. 1: Путь выживания. – 1997. – 397 с.

Кн. 2: Путь в номенклатуру. – 1997. – 540 с.

Кн. 3, ч. 1: На ступенях власти. – 2001. – 389 с.

Кн. 3, ч. 2: На ступенях власти. – 2001. – 525 с.

Ляшко О. На головному напрямі / О. Ляшко. – К.: Політвидав УРСР, 1962. – 61 с.

Ляшко А. П. Украинская Советская Социалистическая Республика / А. П. Ляшко. – М.: Политиздат, 1972. – 127 с.

***

В масштабе эпохи: Современники об А. П. Ляшко / Сост. В. И. Ляшко. – К.: Ирідіум, 2003. – 237 с.

Вовенко В. Александр Ляшко: "Хочу увидеть свой народ счастливым" / В. Вовенко // Донбасс. – 2005. – 24 дек. – С. 5.

Ляшко Александр Павлович // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1974. – Т. 15. – С. 135.

Ляшко Александр Павлович: [Гос. и полит. деятель, 1915–2002: Некролог] // Веч. Донецк. – 2002. – 11 окт.; Донбасс. – 2002. – 11 окт.; Жизнь. – 2002. – 11 окт.

Ляшко Александр Павлович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 98.

Ляшко Александр Павлович // Известия ЦК КПРС. – 1989. – № 2. – С. 80.

Ляшко Олександр Павлович // Рад. енцикл. історії України. – К., 1971. – Т. 3. – С. 48–49.

Ляшко Александр Павлович // УСЭ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 211.

Памяти А. П. Ляшко: [Мемориал. доска на здании Ворошилов. района] // Первая линия. – 2003. – 27–30 нояб.

Пребывание в Донецкой области [Пред. Совета Министров УССР А. П. Ляшко] // Правда Украины. – 1987. – 3 апр.

Пребывание А. П. Ляшко в Донецкой области // Соц. Донбасс. – 1985. – 26 мая.

**ДЕГТЯРЬОВ
ВОЛОДИМИР
ІВАНОВИЧ
(1920–1993)**

*перший секретар Донецького обкому КПУ
(липень 1963–січень 1976)*

Дегтярьов Володимир Іванович (1920–1993) з липня 1963 до січня 1976 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КПУ.

Народився у м. Ставрополь у родині залізничника. Закінчив Московський гірничий інститут. Трудову діяльність почав з 1942 року начальником дільниці шахти тресту "Хакассуголь" у м. Черногірськ Красноярського краю. З 1944 року працював на відбудові вугільних шахт: спочатку в Ростовській, а з 1948 року – в Сталінській областях. Був головним інженером шахти № 1 "Центральна" тресту "Красноармійськвугілля", потім начальником цієї ж шахти, в 1953–1957 роках – керівником тресту "Торезантрацит".

У 1962–1963 роках був головою Ради народного господарства Донецького економічного району (Донецький Раднаргосп). У 1963 році обраний першим секретарем обкому партії.

Дегтярьов В. І. проявив себе як талановитий реформатор. При ньому Донецька область була однією із найсильніших не тільки в Україні, але і в Радянському Союзі. Він добре знався на проблемах вугільної промисловості та металургії. У короткий термін вивчив проблеми села. Багато уваги приділяв науці. Саме за ініціативи Дегтярьова В. І. місто Донецьк стало містом мільйона троянд. За успіхи, які було досягнуто у виконанні завдань п'ятирічного плану розвитку народного господарства й особливо важкої індустрії 2 грудня 1970 року Донецьку область було нагороджено другим орденом Леніна, а міста Маріуполь і Краматорськ – орденами Трудового Червоного Прапора.

З 1976 до 1987 року був головою Комітету Держтехнагляду при Раді Міністрів УРСР.

Був обраний депутатом Донецької облради XI–XV скликань та Верховної Ради УРСР, членом ЦК КПРС, кандидатом у члени Політбюро ЦК КПУ.

Нагороджений чотирма орденами Леніна, орденом Трудового Червоного Прапора.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 106, спр. 22.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1 доп., спр. 61, арк. 40; оп. 2, спр. 19, арк. 29; спр. 10866, арк. 276; спр. 1234, арк. 30; спр. 1344, арк. 66; спр. 1732, арк. 12; спр. 1891, арк. 2; спр. 2414, арк. 28; спр. 2695, арк. 4; спр. 2166, арк. 50; спр. 2639, арк. 119; спр. 3251, арк. 48; спр. 3252, арк. 7.

***

Дегтярев В. И. Исследование и выбор рациональных параметров роторных пневматических двигателей: Автореф. дис... канд. техн. наук / В. И. Дегтярев; Ленингр. горн. ин-т им. В. Алеханова. – Л.: Б. и., 1969. – 24 с.

Дегтярев В. И. Производительность труда на шахтах Донбасса / В. И. Дегтярев. – К.: Техніка, 1964. – 153 с.

Дегтярев В. И. Сельский слесарь / В. И. Дегтярев. – М.: Колос, 1984. – 127 с.

Дегтярьов В. І. У боротьбі за науково-технічний прогрес / В. І. Дегтярьов. – К.: Політвидав, 1972. – 115 с.

Дегтярев В. И. Химия – ударный фронт / В. И. Дегтярев. – Донецк: Донбасс, 1964. – 46 с.

***

Бабенков А. С. Две незабываемые встречи с [В. И. Дегтяревым] / А. С. Бабенков // Бабенков А. С. Как это было (воспоминания и размышления) / А. С. Бабенков. – Донецк: Донеччина, 2003. – С. 9–11.

Дегтярев Владимир Иванович // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 98–100.

Дегтярев Владимир Иванович: [Гос. и полит. деятель, 1920 – 1993: Некролог] // Жизнь. – 1993. – 20 окт.

Зоц И. Он горой стоял за Донбасс / И. Зоц // Донбасс. – 2000. – 17 авг.

Ильин В. Эту память он заслужил / В. Ильин // Донбасс. – 1995. – 19 авг.

Кирдода Д. Владимир Дегтярев: знали, любили, помним / Д. Кирдода // Жизнь. – 2006. – 22 авг.

Клементьева И. Донбасс и розы он любил... / И. Клементьева // Веч. Донецк. – 2005. – 20 авг.

Мазитова Л. З. В. Дегтярев. Личность на фоне эпохи: Ист. очерк / Л. З. Мазитова. – Донецк: Схід. вид. дім, 2005. – 136 с.

Мармазов Р. Легендарный секретарь / Р. Мармазов // Комс. правда в Украине. – 2003. – 11–18 июля. – С. 28.

Попова И. Памятники секретарю обкома / И. Попова // Донец. кряж. – 2001. – 25–31 окт.

Савельев В. Судьба, повенчанная с Донбассом / В. Савельев // Жизнь. – 1995. – 16 авг.

Сургай Н. С. Дегтярев Владимир Иванович // Сургай Н. С. Выдающиеся горные инженеры и специалисты угольной промышленности Украины / Н. С. Сургай, С. П. Фищенко. – К.: Пульсары, 2003. – С. 135.

Третий "дегтяревский" этап (1917–1985 гг.) // Донбасс с высоты свободного полета / Авт. текста В. И. Мозговой. – Донецк, 2003. – С. 114, 176–197.

Шевченко В. Феномен В. И. Дегтярева / В. Шевченко // Коммунист Донбасса. – 2002. – 19 июля.

Ясенов Е. Наша область начиналась на бумаге / Е. Ясенов // Золотой Скиф. – 2002. – № 1. – С. 67.

**КАЧУРА
БОРИС
ВАСИЛЬОВИЧ
(1930)**

*перший секретар Донецького обкому КПУ
(січень 1976–жовтень 1982)*

Качура Борис Васильович (1930) з січня 1976 до жовтня 1982 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КПУ.

Народився в м. Тульчин на Вінниччині. У голодні роки родина переїхала до Сталінградської області. Під час Вітчизняної війни була евакуйована до Актюбінської області Казахстану. У 1944 році родина повернулася в Україну. У 1954 році Качура Б. В. закінчив Харківський політехнічний інститут і отримав диплом інженера-механіка. Почав свою трудову діяльність на металургійному заводі ім. Ілліча. З 1958 до 1963 року працював на Жданівському (Маріупольському) заводі важкого машинобудування. У 1963 році обраний другим секретарем Жданівського міського комітету партії, а через рік – першим секретарем. У 1974 році Качуру Б. В. обрано другим, а 1976 року – першим секретарем Донецького обкому партії. У 1982 році працював секретарем ЦК КПУ. Протягом 1990–1994 років – заступником голови Комітету Верховної Ради України з питань розвитку важкої промисловості. З 1994 року перебуває на пенсії.

Був обраний депутатом багатьох скликань Донецької облради, депутатом Верховної Ради УРСР, членом ЦК КПРС, кандидатом у члени Політбюро ЦК КПУ.

Нагороджений двома орденами Леніна, орденами Жовтневої революції, Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани".

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 132, спр. 375.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1 доп., спр. 62, арк. 52; оп. 2, спр. 1891, арк. 18; спр. 3251, арк. 186; спр. 3252, арк. 57; спр. 3778, арк. 2; спр. 4418, арк. 3; спр. 4749, арк. 39; спр. 2494, арк. 48; спр. 2495, арк. 122; спр. 2639, арк. 167; спр. 3820, арк. 228.

***

Качура Б. В. Для блага человека / Б. В. Качура. – Донецк: Донбасс, 1972. – 63 с.

Качура Б. В. Заветам отцов верны: Об опыте военно-патриот. работы парт. и обществ. орг. Донец. обл. / Б. В. Качура. – М.: ДОСААФ СССР, 1983. – 103 с.: ил.

Качура Б. В. Норма совести / Б. В. Качура. – Донецк: Донбасс, 1965. – 26 с.

Качура Б. В. С позиций эффективности: Деятельность Донец. парт. орг. по повышению эффективности производства. – К.: Политиздат Украины, 1978. – 128 с.

***

Качура Борис Васильевич // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 173.

Качура Борис Васильевич // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – 2-е изд., доп. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2004. – С. 216.–217.

Качура Борис Васильевич // Известия ЦК КПРС. – 1989. – № 2. – С. 71.

Маркина И. В гостях у Бориса Качуры / И. Маркина // Приазов. рабочий. – 2002. – 20 июля.

**МИРОНОВ
ВАСИЛЬ
ПЕТРОВИЧ
(1925–1988)**

*перший секретар Донецького обкому КПУ
(жовтень 1982–червень 1988)*

Миронов Василь Петрович (1925–1988) з жовтня 1982 року до червня 1988 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КПУ.

Довідка на сторінці 44.

**ВІННИК
АНАТОЛІЙ
ЯКОВИЧ
(1936)**

***перший секретар Донецького обкому КПУ
(червень 1988–лютий 1990)***

Вінник Анатолій Якович (1936) з червня 1988 до лютого 1990 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КПУ.

Народився в с. Сиротино Шебекинського району Белгородської області.

У 1954 році закінчив Чистяківський гірничий технікум та пішов працювати на шахту № 19 тресту "Чисятковантрацит" м. Торез спочатку електрослюсарем, потім гірничим майстром та механіком дільниці.

У 1960 році закінчив вищі інженерні курси при Дніпропетровському гірничому інституті. З 1960 до 1961 року працював помічником начальника дільниці шахти ім. Кисельова тресту "Чистяковантрацит", а 1961 року – механіком та енергетиком шахти ім. Лутугіна тресту "Чистяковантрацит".

Цього ж року його обрано першим секретарем Торезького міського комітету ЛКСМУ, у 1964 році – другим секретарем, а з 1965 року першим секретарем Донецького обкому ЛКСМУ. З 1969 до 1974 року працював другим секретарем Горлівського міськкому КПУ.

У 1974 році Вінника А. Я. призначено завідувачем відділу вугільної промисловості Донецького обкому партії.

З 1979 до 1987 року був обраний першим секретарем Макіївського міськкому партії. У 1987 році Вінника А. Я. обрано другим, а у червні 1988 року – першим секретарем Донецького обкому КПУ.

Був обраний депутатом багатьох скликань Донецької облради, депутатом Верховної Ради УРСР, членом Політбюро ЦК КПУ, бюро обкому КПУ.

Нагороджений двома орденами Трудового Червоного Прапора, орденом "Знак Пошани", двома медалями, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР, Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 132, спр. 129.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 3551, арк. 110.

Там само, ф. Р-2794, оп. 1 доп., спр. 61, арк. 50.

Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 1344, арк. 33; спр.1588, арк. 18; спр. 1891, арк. 13; спр.2340, арк. 13; спр. 2810, арк. 8; спр. 3778, арк. 34.

***

Вінник А. Я. Ідеал молоді / А. Я. Вінник. – Донецьк: Донбас, 1969. – 98 с.

Вінник Анатолій Яковлевич // Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. И. Ляшко. – К.: Скарбниця: Изд. дом "Деловая Украина", 2001. – С. 154.

Вінник Анатолій Яковлевич // Регіони України: Хроніка та керівники. – Сапоро, 1999. – Т. 1. Донецька область. – С. 78–81.

**МИРОНОВ
ЄВГЕН
ВАСИЛЬОВИЧ
(1945)**

***перший секретар Донецького обкому КПУ
(лютий 1990–грудень 1991)***

Миронов Євген Васильович (1945) з лютого 1990 до грудня 1991 року був першим секретарем Донецького обласного комітету КПУ.

Народився у м. Донецьк. Трудову діяльність почав у 1963 році на шахті № 9 "Капітальна" тресту "Пролетарськвугілля" м. Донецьк. З липня 1964 до червня 1966 року був курсантом, потім – сержантом школи сержантського складу військової частини 2088 Радянської Армії, з червня 1966 року – старшиною роти Московського вищого пограничного командного училища КДБ.

З 1967 до 1973 року працював слюсарем по ремонту вагонів, дільничним гірничого нормувальника шахти № 9 "Капітальна" шахтоуправління "Червона Зірка" м. Донецьк. У червні 1973 року його обрано секретарем парторганізації шахтної дільниці. У 1973–1974 роках працює інструктором організаційного відділу Пролетарського районного комітету КПУ м. Донецьк, у 1974–1975 роках – інструктором оргвідділу Донецького міського комітету КПУ. У 1975 році його призначають заступником завідувача оргвідділу Донецького міськкому партії. З лютого 1977 до серпня 1978 року працював на посаді другого, а з 1978 року – першого секретаря Пролетарського райкому партії. У 1983 році Миронова Є. В. призначено інспектором ЦК КПУ м. Київ. На цій посаді він перебував до 1986 року. З квітня 1986 працював у Москві інструктором організаційно-партійної роботи ЦК КПРС, потім був відповідальним організатором Відділу партійного будівництва і кадрової роботи ЦК КПРС. У серпні 1989 року його обрано другим секретарем, а у лютому 1990 року – першим секретарем Донецького обкому КПУ.

***

Держархів Донецької області, ф. П-326, оп. 137, спр. 520.
Там само, ф. Р-2794, оп. 2, спр. 3551, арк. 110.

***

Миронов Евгений Васильович // Регіони України: Хроніка та керівники. – Саппоро, 1999. – Т. 1: Донецька область. – С. 88.

Миронов Евгений Васильевич // Известия ЦК КПСС. – 1990. – № 5. – С. 95; № 11. – С. 51.

ЗМІСТ

ВІД УКЛАДАЧІВ	3
75 РОКІВ ВІД ЧАСУ УТВОРЕННЯ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	5
ГОЛОВИ ДОНЕЦЬКОГО ОБЛВИКОНКОМУ	12
НАЛІМОВ Н. М.	12
ЧУВИРІН М. Є.	14
ІВАНОВ М. Г.	16
ВСЕВОЛОЗЬКИЙ В. В.	18
ШПЛЕВИЙ П. І.	19
ГАСВОЙ А. І.	22
РЕШЕТНЯК П. Н.	25
СТРУЄВ О. І.	27
АЛИШЕВ М. Ф.	30
СПІВАК М. С.	32
КРЕМЕНИЦЬКИЙ В. О.	34
АДАМЕЦЬ Д. І.	36
БЛАГУН М. Г.	39
ГРИДАСОВ Д. М.	41
МИРОНОВ В. П.	44
СТАТІНОВ А. С.	47
КУЧЕРЕНКО В. Г.	50
СМИРНОВ Ю. К.	53
ШЕЛУДЧЕНКО В. І.	56
ЩЕРБАНЬ В. П.	60
ПОЛЯКОВ С. В.	64
ЯНУКОВИЧ В. Ф.	67
БЛИЗНЮК А. М.	75
ЧУПРУН В. П.	81
ЛОГВИНЕНКО В. І.	84
КЕРІВНИКИ ОБЛАСНОГО КОМІТЕТУ	
КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ	88
ЧУВИРІН М. Є.	88
АКУЛОВ І. О.	89
САРКІСОВ (ДАНІЄЛЯН) С. А.	91
ПРАМНЕК (ПРАМНІЄКС) Е. К.	94
ЩЕРБАКОВ О. С.	97.
ЛЮБАВІН П. М.	99
ДРОЖЖИН М. І.	100
МЕЛЬНИКОВ Л. Г.	101
СТРУЄВ О. І.	103
КАЗАНЕЦЬ І. П.	104
ЛЯШКО О. П.	106
ДЕГТЯРЬОВ В. І.	109
КАЧУРА Б. В.	112
МИРОНОВ В. П.	114
ВІННИК А. Я.	115
МИРОНОВ Є. В.	117